

DARBININKAS

Vol. LXXVI, Nr. 5
Vasaris - February 1, 1991

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos vidaus reikalų ministerijos specialios paskirties karių būrys sausio 20 įsiveržė į Latvijos policijos dalinių štabą Rygoje ir nušovė 5 besipriešinančius latvius. Latvijos Aukšč. taryba dėl šių įvykių nutarė organizuoti savigynos dalinius.

Lietuvių žudynėm Vilniuj "pagarsėjusi" sovietų divizija 93613 yra dislokuota Kaune. Ji taip pat dalyvavo 1956 m. Vengrijos ir 1958 m. Čekoslovakijos įvykiuose.

Maskvoj sausio 20 daugiau kaip 100,000 gyventojų dalyvavo demonstracijose įvykiams Lietuvoje pasmerkti ir reikalavo, kad Gorbačiovas atsistatydintų. Panašios demonstracijos vyko ir kituose Sov. S-gos miestuose, kaip Leningrade, Kijeve, Svardlovskė, Donecke, Kišineve ir Kaliningrade. Buvo reikalaujama imtis legalių priemonių prieš tuos, kurie bando nuversti legalias ir demokratines Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybes.

Tass paskelbė, kad Estijos prezidentas Arnold Ruutel tarėsi su Gorbačiovu, gynybos ministeriu Jazovu ir gen. št. viršininku gen. Moisejevu ir buvo patikintas, kad kariuomene nesims prievartos priemonių.

Prezidentas George Bush pakartojo, kad jis ir toliau yra susirūpinęs dėl prievartos veiksmų naudojimo Baltijos valstybėse. Jo spaudos sekretorius Martin Fitzwater pareiškė, kad administracija kartu su kitomis valstybėmis tariasi dėl priemonių prieš Sov. S-gą, bet jokio sprendimo nepadarė.

Danija ir Skandinavijos valstybės reikalauja, kad Sov. S-gai būtų sustabdyta bet kuri parama.

Čekoslovakija, Lenkija ir Vengrija įspėjo Sov. S-gą, kad jos prievartos veiksmai Baltijos valstybėse sudaro grėsmę Centro Europos saugumui.

Rusijos Aukšč. taryba priėmė rezoliuciją, kad karinės jėgos panaudojimas prieš S-gos respublikas yra nepriimtinas ir beviltiškas.

Norvegijos karalius Olavas V mirė, sulaukęs 87 m. amžiaus. Jo įpėdinis pasirinko Haraldą V vardą ir pradėjo eiti pareigas.

Sovietų intelektualų, rašytojų ir žurnalistų dvi grupės atviru laišku pasmerkė Gorbačiovo grėžimą į diktatūrą ir jo karines priemones Baltijos valstybėse.

Sov. S-gos 500 dienų ūkinio pertvarkymo plano autorius Šatalinas atviru laišku pareikalavo, kad Gorbačiovas pasitrauktų iš partijos vado vietos, sudarytų interetninę ir interpartinę vyriausybę iš dorų žmonių. O jei Gorbačiovas neįvykdytų pareigų, tai padaryti turėtų tuoj pat atsistatydinti.

Izraelis paprašė iš JAV 13 bil. dol. paramos: 3 bil. karo nuostoliam padengti ir 10 bil. žydam iš Sov. S-gos įkurdinti.

Per 6 karo prieš Iraką dienas sąjungininkai neteko 18 lėktuvų ir 24 lakūnų. Iš jų 9 lėktuvai ir 13 lakūnų tenka JAV.

Popiežius Jonas Paulius II paskelbė encikliką *Redemptoris Missio*, kuri ragina skleisti krikščionybę visuose kraštuose, net ir tuose islamo kraštuose, kur jos sklaidymas yra draudžiamas.

LIETUVOS KANČIOS PAJUDINO PASAULĮ

— Vyriausybės, grupės ir atskiri asmenys reiškia solidarumą lietuviams —

Paskutiniųjų savaitių įvykiai Lietuvoje rado pasaulielyje daug atgarsių, kuriuos skelbia Vakarų šalių vyriausybės, institucijos, organizacijos, pavieniai politikai bei visuomenininkai. Bent kai kuriuos atgarsius čia paminėsime.

-o-

— Lietuvos Pasiuntinybė prie Šv. Sosto praneša, kad popiežius Jonas Paulius II pasiuntė Lietuvon monsinjorą Antonio Franco, Valstybės Sekretariato valdininką Lietuvos reikalams. Prasidėjus sovietų karinei agresijai prieš Lietuvą, atstovas prie Šv. Sosto kreipėsi į naująjį Valstybės Pro-Sekretorių prašydamas, kad Šventasis Tėvas, pasiremdamas savo aukštu moraliniu autoritetu, intervenuotų mūsų krašto labui.

— Europos Ekonominės bendrijos kraštų užsienio reikalų ministrai, posėdžiavę Briuselyje, pareiškė, kad krizė Persų įlankoje negali užgožti kruvinių įvykių Vilniuje, kurie per daug aiškiai primena Pragę ir Budapeštą. Posėdžiui pirmininkavęs Liuksemburgo užsienio reikalų ministras Poos pasakė, jog jį sukrėtė per televiziją matyti Vilniaus įvykių vaizdai. Ministras Europos Ekonominės bendrijos vardu pasmerkė jėgos panaudojimą Lietuvoje, pagrasino nutraukti bendradarbiavimą su Sovietų Sąjunga, jei nebus atkurtas dialogas tarp Kremliaus ir Pabaltijų valstybių. Tuo tarpu sausio 22 Paryžiuje Europos parlamentas, protestuodamas prieš Sovietų veiksmus Pabaltijy, atidėjo Europos Ekonominės bendrijos Sovietams žadėtosios \$1 milijono maistui paramos svarstymą. Taip pat nutarė sulėtinti \$550 milijonų sutarties vykdymą technikiškai pagalbai. Be to, Bendrija skundą prieš Sąjungą įteiks Helsinkio Konferencijos žmogaus teisių komisijai.

— Lenkų visuomenės pasipiktinimas dėl įvykių Lietuvoje buvo toks aistringas, kad krašto vyriausybė buvo priversta įspėti piliečius susilaikyti nuo neteisėtų veiksmų prieš Lenkijoje esančias sovietų įstaigas ir jų pareigūnus. Konsultacijom į Varsuvą atšauktas Lenkijos diplomatinis atstovas Maskvoje. Lenkijos užsienio reikalų ministerijoje suformuota darbo grupė padėčiai Lietuvai sekti. Prezidentas Walensa, kalbėdamas per televiziją, išreiškė įsitikinimą, kad Sovietų Sąjunga turės subyrėti, jis nematęs kitos išeities. Visos tautos turi atgauti laisvę ir ją atgaus, nepriklausomai nuo to, ką darys Gorbačiovas. Tai tik laiko ir kainos klausimas. Jei būsimė išmintingi, išsilaisvinimas brangiai nekainuos, pažymėjo prezidentas Walensa.

— Visos italų politinės partijos, nuo kraštutinių kairiųjų iki dešiniųjų, griežtai pasmerkė sovietinį smurtą Lietuvoje. Liberalų partijos pareiškime sakoma: Nobelio premija dar karšta, o iškilniausias šio dešimtmečio asmuo nesuabejojo pasiūsti tankus į Vilnių. Socialdemokratai siūlo įšaldyti ekonominę pagalbą Maskvai. Italijos kraštutinių kairiųjų Proletarinės Demokratijos partija savo komunikate pažymi, kad brutalus sovietų karių veiksmai Lietuvoje atspindi dramatišką pokario metų padėtį, paro-

do, kad Jaltoje sukurtas pasaulis dar nepalaidotas. Komunikate sakoma, kad lietuvių tautos laisvės siekiai privalo būti įtvirtinti. Italijos krikščionių darbininkų profesinė sąjunga (CISK), griežtai pasmerkusi sovietines represijas Lietuvoje, pažymi, kad ypač didelį nerimą kelia Gorbačiovo laikysena: iškilmingai pažadėjęs, kad prieš pabaltiečius nebus panaudota jėga, jis tyli, kai toji jėga vis dėlto buvo panaudota.

— Tarptautinės organizacijos "Pagalba kenčiančiam Bažnyčiai" — Kirche in Not — įkūrėjas kun. Warenfried van Staaten, pasiuntė telegramą Lietuvos kardinolui Sladkevičiui. Rašo, kad organizacija su pasibaurėjimu patyrė apie brutalius veiksmus Lietuvoje. Smurtu griunami taika ir teisingumas, rašo kun. van Staaten kardinolui Sladkevičiui ir toliau pažymi: Meldžiamės už jus ir už narsiąją lietuvių tautą, meldžiamės, kad jūsų kraštas ir Bažnyčia atgautų visišką laisvę.

— Rusijos žurnalistai, solidarizuodami su Lietuva, sausio 16 paskelbė Maskvoje ir Leningrade streiką, protestuodami dėl smurto veiksmų Lietuvoje. Lietuvą stipriai pradėjo remti ir demokratinė Rusijos spauda, net kai kurios Maskvos televizijos laidos. Pagal iš Vilniaus gautas

informacijas, atrodo, kad antilietuviškas, marionetinis vadinas nacionalinis gelbėjimo komitetas po Vilniuje įvykių žudynių suskilo. Kaip pastebi apžvalgininkai, matyt, kad kelis generolus ir komitetą gali padaryti atpirkimo ožiais, nors Jazovas ir Gorbačiovas kalba lygiai taip pat, kaip komiteto atstovai. Komiteto nariai nedrįsta pasirodyti viešumoje. Kaip sako apžvalgininkai, pas juos dar liko bent kiek gėdos jausmo. Apžvalgininkai taip pat pažymi, kad sausio 16 įvykių žuvusiųjų laidotuvės buvo pats didžiausias ir įspūdingiausias referendumas už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, taigi už atsisakymą nuo Sovietų Sąjungos.

— Čekoslovakijoje sausio 14 vyko naujos demonstracijos už Lietuvą: Prahoje buvo surengtos net dvi — Šv. Vlado aikštėje ir prie sovietų ambasados, Bratislavoje — slovakų sukilimo aikštėje. Demonstrantai reikalavo, kad jų vyriausybė griežtai pasmerkėtų sovietų smurto veiksmus Pabaltijyje, pripažintų Pabaltijo respublikų nepriklausomybę. To paties pareikalavo žmogaus teisių gynybos sąjūdis "Chartija-77" prezidentui Havel pasiųstame laiške. Chartijos sąjūdis nori, kad Čekoslovakija

(nukelta į 2 psl.)

New Yorko lietuviai demonstruoja už Lietuvos laisvę sausio 19 prie Sovietų misijos prie Jungtinių Tautų. Nuotr. Vytauto Maželio

VILNIUJE ŽUVUSIŲJŲ MEDICININĖ ERKSPERTIZĖ

New Yorkas, 1991 sausio 16. (LIC) — Gauta daugiau detalių apie prie televizijos bokšto nuo žaizdų žuvusiuosius ir vėliau mirusiuosius. Pateikiame gydytojo A. Garmaus teisinę ekspertizę.

1. Kanapinskas, Alvydas, gim. 1952 m. Sužeistas sprogimo: sužalota dešinė krūtinė ląsta ir suplėšyti plaučiai.

2. Maciulevičius, Vidas, gim. 1966 m. Kulka pataikė į veidą, kaklą, pažeidė nugaros smegenis.

3. Kavaliukas, Algimantas, gim. 1939 m. Suspausta krūtinė ląsta, sulaužyti šonkauliai ir stuburas, pažeisti plaučiai ir nugaros smegenys (pervažiuotas).

4. Masiulis, Titas, gim. 1962

m. Dvi kulkos pataikė į ląstą, pažeidė širdį ir plaučius. Jo draugas guli ligoninėje. Pagal jo pasakojimą, Titas įbėgo į bokšto pastatą, kai pradėjo ant jų važiuoti tankai. Ten jis pasitiko automatų ugnis.

5. Asanavičiūtė, Loreta, gim. 1967 m. Sutrinti klubai ir apatinės galūnės, sulaužyti klubų kaulai ir pažeisti minkštieji audiniai (suvažinėta vikšrais, mirė ligoninėje tą pačią dieną).

6. Šimulionis, Ignas, gim. 1973 m. Kulka pažeidusi galvą, sutraiškyti kaukolės kaulai, smegenys.

7. Vaitkus, Vytautas, gim. 1943 m. Du kartus sužeistas į krūtinę, šautinė žaizda. Pažeista širdis ir plaučiai.

Rumunų stačiatikių kunigas kalba už Lietuvą bendrose demonstracijose prie Jungtinių Tautų sausio 19. Nuotr. Vytauto Maželio

OLEKAS APŽIŪRĖJO TELEVIZIJOS BOKŠTĄ

(New York, 1991 sausio 18, LIC) Trim dienom praėjus nuo "Kruvinojo sekmadienio" Lietuvos Respublikos Sveikatos Apsaugos ministru dr. Juozui Olekui ir Vidaus Reikalų ministru Marijonui Misiukoniui buvo leista apžiūrėti sovietų kariuomenės užpuiltą ir okupuotą Lietuvos televizijos bokštą, praneša Lietuvos Informacijos Centras New Yorke.

Olekas ir Misiukonis kartu su dviem Lietuvos Priešgaisrinės Apsaugos atstovais sausio 16 lipo aukštyn į bokštą iki antenos. Grupę lydėjo sovietų kareiviai, kurie sekė jų kiekvieną žingsnį. Telefoniniame pranešime iš Vilniaus Lietuvos Informacijos Centrai dr. Olekas pasakė, kad "viskas buvo žvėriškai iš pagrindų išdaudyta". Technologinė aparatūra buvo numesta ant grindų ir sulaužyta, pasakojo Olekas, pridurdamas, kad "barbariška žala padaryta per visus aukštus (21).

Nors kraujo žymės paliktos net iki 13-to aukšto, viduje nerasta sužeistųjų ar žuvusiųjų. Nesimatė nei iššaudytų sienų, kaip vienur buvo skelbiama, ir kūno pavidalo maišų. Dr. Olekas jau sausio 14 prašė, kad jį įleistų į televizijos bokštą, tačiau sovietai tada jį įleido tik į pirmąjį aukštą.

Pasak Oleko, sužeistųjų skaičius Lietuvoje nuo savaitgalio pakilo iki 373, o dingusiųjų skaičius sumažėjo nuo 64 iki 29.

Pokalbio metu Lietuvos Sveikatos ministras vėl kreipėsi į Vakarų dėl medicininės pagalbos. "Praktiškai išeikvojome visas atsargas, kai pirmą dieną praėjo apie 200 žmonių srautas," pasakė Olekas. "Ruošiamė karo lauko ligonines, kad būtume pasiruošę jei būtų daugiau incidentų", aiškino Olekas, pabrėždamas, kad vaistai reikalingi ir tiems, kurie gydomi nuo žaizdų.

Pasikalbėjimo metu min. Olekui pranešta, kad Lietuvos Katalikų Religinė Šalpa baigia krauti

(nukelta į 2 psl.)

dimai yra 5.45 mm kulkos. Yra liudininkų, kurie matė, kaip karininkas nušovė Šackich į nugarą, nes jis stabdė tanką.

14. Juknevičius, Rimantas, gim. 1966 m. Kulka pataikė į viršutinę dešiniojo klubo dalį, pažeidė stambiusius indus (vidurius). Mirė ligoninėje tą pačią dieną.

15. Yra ir karininko ar kareivio lavonas. Turima mažai žinių, tačiau televizijos žurnaliste pati lavoną lietuviams rėmė. Jos tvirtinimu jis buvo šaltas (tai įvyko praėjus pusvalandžiui nuo puolimo). Ji sakė, kad ant lavono matėsi seni bintai su seniai sukrušėjusiu krauju.

8. Makulka, Alvydas, apie 60 m. amžiaus. Infarktas.

9. Gerbutavičius Darius, gim. 1973 m. Kulka pataikė į dešinę krūtines ląstos pusę, dešinį klubą ir dešinį šlaunį.

10. Druskis, Virginijus, gim. 1969 m. Kulka pataikė į krūtines ląstą, pažeisti ir plaučiai.

11. Povilaitis, Apolinaras, gim. 1937 m. Kulka pataikė į dešinę krūtines ląstos pusę, pažeista dešinė ląstos pusė, klubas ir peys.

12. Jankauskas, Rolandas, gim. 1969 m. Sutraiškyta galva ir krūtines ląsta, šonkauliai ir kaukolės kaulai, pažeistos galvos smegenys ir krūtines ląstos vidaus organai. Pervaziuotas vikšrais.

13. Šackich, Viktor, gim. 1969 m. Kulka žaizda nugaros pusėje ir pažeisti plaučiai. Kaip ir kitų jaunuolių, taip ir kareivio suže-

LIETUVOS KANČIOS PAJUDINO PASAULĮ

— Vyriausybės, grupės ir atskiri asmenys reiškia solidarumą lietuviams —

(atkelta iš 1 psl.)

ištota iš Varšuvos santarvės. Parlamentinė užsienio reikalų komisija paprašė sušaukti Čekoslovakijos federalinio Parlamento psėdį padėties Lietuvoje ir Čekoslovakijos išstojimo iš Varšuvos pakto klausimams aptarti.

— Rusijos Respublikos prezidentas Boris Jelcinas pasakė užsienio žurnalistams, jog didžioji ofenzyva už demokratiją Sovietų Sąjungoje prasidėjo su

SOVIETŲ ATSTOVAS AIŠKINASI VILNIUJE

Vilnius. 1991 m. sausio 17 d. — Gauta iš Lietuvos AT informacijos per LIC įstaigą žinia, jog į Lietuvą atvyko Sovietų Sąjungos atstovas Gregorius Tarazevičius, Sovietų tautybių komiteto pirmininkas, tęsti toliau neseniai atsiųstos delegacijos darbą, aiškinant įvykių situaciją Vilniuje.

Jis ir kalbėjo Parlamentui ir pasakė liūdnai kartu su jais, ir esanti tikra tiesa, kad ir Auksčiausioji Sovietų Taryba dėl buvusių riaušių jaučiasi prisilgta, kai išklaušė pasiųstos delegacijos pranešimą. Ta tragedija, kuri įvyko, esanti nusikaltimas, turi būti surasti nusikaltėliai ir padarytos išvados, kad daugiau tokių nusikaltimų nebūtų padaryta. Jo misija esanti padėti Lietuvos vadovybei ir Sovietų vadovybei, kad būtų vėl normalus gyvenimas ir rastas bendradarbiavimas su jūsų kaimynais ir su Sovietų respublikomis". Jis pasakė ir tai, kad centrinė vyriausybė yra padariusi klaidą, o jo misijos tikslas, kad būtų pagerinti santykiai su Lietuvos Respublika ir su visa Sąjunga.

Savaitės įvykiai

JAV pareiškė Sov. S-gai protestą dėl jos spaudos, televizijos ir radijo vykdomos melagingos propagandos prieš Lietuvą.

Jugoslavijos Kroatijos ir Slovenijos parlamentai atmetė centrinės vyriausybės reikalavimą paleisti jų suorganizuotas milicijas ir jas nuginkluoti.

Irakas išskleidė į nelaisvę patekusius sąjungininkų lakūnus po įvairias krašto strategines vietas jom nuo lėktuvų puolimų apsaugoti.

Kinija įsakė tuoj pat išvykti ten besilankantiems tarptautinėms žmogaus teisių komisijoms nariams.

"krūvinoju sekmadieniu" Lietuvoje.

— Paryžiuje įvyko demonstracijos, protestuojant prieš Sovietų vykdomas riaušes Lietuvoje. Paryžiaus kardinolas pasmerkė sovietus už barbariškus veiksmus ir žudynes. Katedroje įvyko pamaldos už Lietuvos laisvę.

— Sacharovo žmona Bonner pasiūlė sugrąžinti savo vyro, mirusio prieš metus, gautą Nobelio Taikos premiją atgal skyrimo komitetui, nes jai gėda, kad Sacharovo pavardė bus rašoma greta šiais metais tokią pat premiją gavusio Gorbačiovo, įsakiusio žudyti už savo nepriklausomybę kovojančius lietuvius. Nobelio Taikos komitetas atsakė, kad premija yra skiriama visam laikui ir ji nebus atimama.

— Romoje sausio 15 vyko dvi protesto demonstracijos — prie sovietinės ambasados ir prie sovietinio konsulato. Prie ambasados demonstravo italų žalieji, prie konsulato — Romos Lietuvių Bendruomenė ir įvairių italų organizacijų atstovai. Sovietų konsului buvo įteiktas Italijos-Lietuvos draugijos kreipimasis į Gorbačiovą. Ten smerkiamas smurtas Lietuvoje ir reikalaujama nedelsiant pradėti derybas su teisėta Lietuvos vyriausybe.

OLĖKAS APŽIURĖJO TELEVIZIJOS BOKŠTĄ

(atkelta iš 1 psl.)

vaistus, kurie bus lėktuvu nuskraidinti į Varšuvą. CARITAS sutiko šiuos vaistus iš Varšuvos atsiimti. World Medical Relief organizacija Detrote paaukėjo šiam tikslui 48,000 Erythromycin, 37,500 Motrin ir 12,000 Acetaminophen tablečių, chirurginių siūlų, bandažų, sterilių paklodžių ir operacinių peilių. World Medical Relief dovanos vertė \$30,814.65. Ją išrūpino ir administracinės WMR išlaidas padengė Lietuvos Vyčiai.

Lėktuvu bus keliama ir dalis Squibb-Bristol Meyers paaukėtų produktų LKR Šalpos "Gyvybė Lietuvai" programai, būtent, \$35,000 vertės antibiotikų ir \$10,000 vertės kūdikiam maisto. Šiomis dienomis iš Vokietijos kelias vaistų sunkvežimiai, kuriuos užsakė ir supirko LKR Šalpa ir Kanados Lietuvių Bendruomenė. Norintys padėti padengti transporto išlaidas gali aukas rašyti ir siųsti: Lithuanian Catholic Religious Aid — Life for Lithuania, 351 Highland Blvd., Brooklyn, New York 11207.

(LIC)

— Romoje popiežiškame Grigaliaus universitete sausio 15 įvyko studentų pamaldos už Lietuvą. Buvo perskaityta malda iš Sibiro lietuvių maldyno, prašant laisvės ir taikos kenčiančiai Lietuvai.

— Australijos ministeris pirmininkas Bob Hawke priėmė Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininką dr. A. Kabailą ryšium su dabartine žiauria situacija Lietuvoje ir pažadėjo visokeriopią paramą politinėse sferose. Taip pat jis pasakė, kad gali priimti apsigyventi tuos lietuvius, kurie dabar lankosi Australijoje ir dėl siaučiančių sovietų prievartos nenorėtų grįžti į Lietuvą.

— Britanijos užsienio reikalų ministras Douglas Hurd priėmė Lietuvos užsienio reikalų ministrą Algirdą Saudargą. Abu ministrai apie pusvalandį trukusiame pokalbyje aptarė jėgos panaudojimą prieš Lietuvą ir prieš kitas

AMERIKOS KATALIKAI VYSKUPAI IŠREIŠKĖ SUSIRŪPINIMĄ LIETUVA

(New York, 1991 sausio 23, LIC) JAV Katalikų Vyskupų Konferencijos Visuomeninis Pažangos bei Pasaulinės Taikos skyrius, sausio 18 spaudoje paskelbė pareiškimą Pabaltijo reikalui, kuriame, be kitko, rašo:

"Pasauliui nukreipus dėmesį į karą Persijos įlankoje, mes privilegime nenukreipti akių nuo smurto bei neteisingumo, kurie vykdomi prieš Lietuvos, Latvijos, Estijos bei kitų Tarybų Sąjungos srities žmones. Kaip ir tragiška būtų, jei Tarybų valdžia, kuri pritaria jėgos panaudojimui išlaisvinti Kuvaitą, panaudotų lygiai tokią pat jėgą paneigti laisvę šitiem žmonėm."

Pareiškimą pasirašė prie Vyskupų Konferencijos veikiančios Tarptautinės politikos komisijos pirmininkas arkivyskupas John R. Roach.

Arkivyskupas Roach tą pačią dieną atskirai parašė vyskupų vardu laišką sovietų ambasadoriui Washington A. Bessmertnych, kuriame be kitko, arkivyskupas rašo: "Mes esame giliai susijaudinę, kad mūsų aršausios abejonės pasitvirtino, sovietų kariuomenei įvykdytam neapgalvotą ir nemoralų smurtą prieš nekaltus civilius asmenis, kurie siekia savo teisėtą apsisprendimo aspiracijų".

Mat dar prieš Kruvino sekmadienio įvykius, arkivyskupas Roach sausio 10 d. JAV vyskupų vardu parašė panašų laišką, išreiškiantį susirūpinimą dėl sovietų valdžios nutarimo pasiųsti kariuomenę lietuviams gaudyti.

dvi nepriklausomybės siekiančias Pabaltijo respublikas. Hurd pasakė, kad Britanija yra aiškiai įspėjusi Maskvą, kad tolimesnį smurto veiksmų prieš teisėtai išrinktas Baltijos valstybių vyriausybes sukels rimtas pasekmes britų-sovietų santykiams.

— Japonijos premjeras Toshiaki Kaifu pasakė, jog sunku patikėti, kad kruvinos represijos Vilniuje vyko be Gorbačiovo žinios. Japonijos užsienio reikalų ministro atstovas pareiškė, kad Japonija nutrauks pagalbą Sovietų Sąjungai, jei paaiškės, kad Sovietų Sąjungoje pasibaigė reformų procesas.

— Prancūzijos parlamentas kategoriškai pasmerkė smurtą Lietuvoje. Neeilinėje sesijoje Persų įlankos krizės klausimu premjeras Rocard pareiškė, kad teisingumo kriterijai negali būti taikomi su išimtimis — jie yra visuotiniai. Buvęs premjeras Jacques Chirac pasakė: pasaulio tautos neturi manyti, jog tai, ko mes reikalaujame iš Irako, negalės būti pareikalauta iš Sovietų Sąjungos.

Tame laiške arkivyskupas teigia: "Iš moralinės perspektyvos, norėčiau pakartoti mūsų susirūpinimą, kad teisingos žmonių apsisprendimo aspiracijos būtų garantuotos nuoširdaus dialogo bei derybų procesu."

Sausio 14, sekančią dieną po Kruvino sekmadienio įvykių Vilniuje, JAV Vyskupų konferencijos pirmininkas, arkivyskupas Daniel E. Pilarczyk vyskupų vardu parašė Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkui kardinolui Sladkevičiui užuojautos bei solidarumo laišką. Tame laiške arkivysk. Pilarczyk rašo: "Mes smerkiame šias pastangas smurtu užgniaužti Lietuvos žmonių teisingas aspiracijas į apsisprendimą ir laikomės vilties bei įsitikinimo, kad tos aspiracijos, taip ilgai paneigtos, galės būti ir bus nuoširdaus dialogo bei derybų procesu įgyvendintos."

Tą pačią sausio 14 d. arkivyskupas Roach parašė Valstybės Sekretoriui Baker laišką, kuriame jis vyskupų vardu teigia: "Mes remiame visas administracijos pastangas imtis visų prienamų politinių bei diplomatinių priemonių, įskaitant Jungtines Tautas, Saugumo ir Bendradarbiavimo Europoje Konferenciją bei kitas tarptautines institucijas, šitą krizę išspręsti dialogu ir derybomis, o ne tolimesniu smurtu."

Prie laiško sekretoriui Baker arkivysk. Roach pridėjo nuorašus minėtų laiškų kardinolui Sladkevičiui ir ambasadoriui Bessmertnych.

Toronto arkivyskupas Ambrozic pasiuntė kardinolui Sladkevičiui užuojautos telegramą ir kvie tė Tikinčiųjų Maldoje sausio 20 melstis už Lietuvą, Latviją bei visus pasišventusius laisvei bei žmogaus orumui Tarybų Sąjungoje."

(LIC)

— Vilniuje, Respublikinėje automobilių parduotuvėje, buvo suruoštos varžytinės, kuriose pirkėjai už "Volgas" sumokėjo po 78,500 ir 84,000 rublių. Varžytinėse buvo parduotos 34 mašinos. Mažmeninė "Volgos" kaina — 16,635.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja telėniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Stmsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Mellus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLONNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 v. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba, iš tos pačios stoties girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 v. popiet. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753 - 5636.

Remkime

TAUTOS FONDA

ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Iždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukas siųsti adresu:

Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE SV. JONO KAPINIŲ.

Asolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS

! LIETUVA

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

New Yorko lietuviai demonstruoja už Lietuvos laisvę sausio 19 prie Sovietų misijos prie Jungtinių Tautų. Nuotr. Vytauto Maželio

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207Editorial Office: 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second Class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to:

DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

ISSN 0011-6637

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Karas dar nenustelbė
Pabaltijo laisvės šaukimo

Dabar, kai lietuvių dėmesys sukauptas į įvykius Vilniuje ir Rygoje, kiekviena nauja žinia iš Washingtono, ar tai būtų iš Kongreso ar Baltųjų Rūmų, mus jaudina ir savotiškai suteikia vilčių. Vilčių, kad toji Amerika, iš kurios mes tiek daug tikimės, vis dėlto mūsų dar "nepardavė".

Pastarosios savaitės Washingtono buvo gausios įvykiams, kurie rodo, kad karas Persijos įlankoje dar neužgožė Pabaltijo tautų laisvės šaukimo. Reikšmingas tokiu laiku buvo Pabaltijo delegacijos susitikimas su Valstybės sekretorium Bakė, kuris iš pirmųjų šaltinių patyrė apie Gorbačiovo akciją ir kaip Amerika galėtų padėti Lietuvai, Latvijai ir Estijai jų skausmingame kelyje į nepriklausomybę. Jam Lietuvos viceprezidentas Bronius Kuzmickas, Latvijos premjero pavaduotojas Dainis Ivans ir Estijos ministras Endall Lippmaa perdavė savo tautų pagalbą šaukimą ir pakartotinai prašė to paties, ko jau anksčiau buvo prašiusi Kazimiera Prunskienė ir Vytautas Landsbergis — pripažinti demokratiškai sudarytas vyriausybes.

Pabaltijo respublikų atstovai susitiko ir su Valstybės sekretoriaus specialiais patarėjais ir jiems aiškino tą patį. Jie buvo pageidavę, kad juos priimtų ir pats prezidentas Bush. Nors j Baltuosius Rūmus prezidentas jų nepakvietė, bet su jais pasimatė savo patarėjo saugumo reikalams Brent Scowcroft raštinėje, tenai pats užėjęs. Tad, kad ir neoficialiai, prezidentas, senatorių patiriamas, išgirdo, Pabaltijo delegacijos žodį. Bet ir jiems, kaip ir pirmiau jį lankiusiems, pasakė tą patį, būtent, kad jis pilnai supranta jų padėtį, kad nenorįs taikintis Gorbačio-

vui, bet iš kitos pusės susiduria su galimybe, kad Gorbačiovo gali armija nuversti.

Mums tie argumentai jau daug kartų girdėti. Ramina tai, kad prezidentas ryžosi vis dėlto paklausti patarimų nevažiuoti Maskvon susitikti su Gorbačiovu tokiu laiku, kai pati Amerika kariauja Persijos įlankoje, ir visas pasaulis šaukia prieš Gorbačiovo krūvinus darbus Pabaltijy. Kaip ten bebūtų aiškinama, ar tasai "viršūnių" susitikimas atidėtas abiem pusėm "sutarus" laukti patogesnio laiko, ar kitaip, tačiau susitikimas neįvyksta. To siekė ir daugelis Pabaltijo draugų senatorių ir kongresmanų, to siekė ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai, užpereitą savaitę lankydami Washingtono. Jie dar prašė atsiųsti aukšto lygio amerikiečių delegaciją į Pabaltijį, kaip Amerikos simbolinę paramą.

Prie viso to spaudimo į prezidentą Bush prisidėjo ir Senate, ir Atstovų Rūmuose priimtios rezoliucijos, smerkiančios Gorbačiovo karinę veiklą Vilniuje ir Rygoje ir reikalaujančios suspenduoti Amerikos techninę pagalbą Maskvai bei atsimesti nuo siūlymo priimti ją narių į pasaulines finansines organizacijas. Be to, tiek Senate, tiek ir Atstovų Rūmuose yra įnešta ir daugiau rezoliucijų, siekiančių nubauti Sovietų Sąjungą už nepriklausomybės judėjimo slopinimą Pabaltijo respublikose.

Kad senatoriai ir kongresmanai Pabaltijui palankūs ir kad spauda negaili vietos savo skiltyse, tai, be abejo, nuopelnas ir pačių lietuvių, jų organizacijų, kurios telegramom ir kitokiom priemonėm prašo jų pagalbos. Daug prisidėjo ir spontaniškai organizuotos demonstracijos

(Tęsa iš praeito numerio)

Sportininkas

Pirmam jūros skautų vienete Julius Jurgelevičius organizavo vandens sportą. Be to, 1922 - 1924 jis veikė Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjungoje ir žaidė prieš kitas Lietuvos futbolo komandas, o su valstybine futbolo rinktine žaidė prieš Estiją, Karaliaučių ir Latviją. Steponas Darius būdavo vartininkas ir mėgdavo Julijų laikyti arti vartų kaip judrų ir vikrų gynėją.

Medicinos studentas

1922 m. kovo 12 d. Julius baigė "Aušros" gimnaziją ir įstojo į Lietuvos universiteto medicinos skyrių ir į steigiamą Studentų Korporaciją "Neo-Lituania".

Klaipėdos krašto vadavimas

Vilniaus okupantų nesučiuptas kaip šaulys-partizanas, Julius 1921 m. gegužės 20 įstojo į Kau-no šaulių būrį. Lankydamas gimnaziją, veikė skautų, ir šaulių eilėse. Gyveno moksleivių vilniečių bendrabutyje. 1922 m. vasaros pabaigoje bendrabučio globėja L. Bortkevičienė (Liet-

prie sovietinių diplomatinių įstaigų ir prie Jungtinių Tautų. Tokios veiklos dar labiau reikės ateityje. Svarbu tik žinoti, kad ta veikla neša naudos.

ISTORIJA APIE JAUNIAUSIĄ BROLĮ DR. JULIJŲ JURGĖLĄ

PETRAS JURGĖLA

vos žinių red., įžymi valstiečių liaudininkų veikėja) pareiškė Julijui ir Kostui: "Su skautais dirbate, tegu skautai jus ir išlaiko" ir išmetė iš bendrabučio.

Simas Sužiedėlis ir dar keli skautai, nenorėdami būti į gatvę išmesti, išstojo iš skautų organizacijos. Kostas ir Julius keletą savaitių nakvodavo ant plikų suolų Vytauto parke. Man, atkeltam į Vyr. Štabą, komendantūra sekvestravo mažą kambarėlį Liaudies Namuose. Mano broliai miegodavo ant plikų grindų. Paminom su manim miegoti lovoje jie atsisakė. Kiek vėliau Kostas gavo tarnybą Užsienio Reikalų Ministerijoje, Julius — Lietuvos banke. Susirado ir kambarius.

Klaipėdos krašto lietuviai šaukėsi Lietuvos pagalbos išvaduoti iš svetimųjų okupacijos. Keli mūsų kariuomenės daliniai ir daugiausia šauliai sudarė tris rinktines. Julius buvo paskirtas į III rinktinę, Vyriausias Mažosios Lietuvos Gelbėjimo komitetas 1923 m. sausio 9 d. (Juliaus 17-jį gimtadienį) paskelbė, jog lietuviai krašto valdymą perima į savo rankas. Sausio 10 d. (per 24 valandas) visas kraštas be kraujo praliejimo buvo sukilėlių užimtas. Tik apsuptas

Klaipėdos miestas šūviais at-sakė. Sukilėlių štabas pareikalavo, kad prancūzų kariuomenė at-sitrauktų į kareivines ir įsakytų policijai nesikišti. Po nesėkmingų derybų sausio 15 d. sukilėliai puolė ir po 6 valandų kautynių paėmė prefektūrą. Nuo tos dienos čia pradėjo šeimininkauti lietuviai.

Klaipėdos miestan pirmas įėjo III rinktinės kairio sparno būrys, kurio žvalgas sutiko prancūzų kulkosvydžių ugnis. Žvalgų būrelį sudarė J. Jurgelevičius, L. Perednia, S. Prantkelevičius ir kt. Nepaisydami kulkosvydžių ugnies, jie per greitai ėjo pirmyn, nes jų būrys buvo atsilikęs. Puolant miesto gatvėmis, Liudas Jablonskis, Julius Jurgelevičius ir S. Prantkelevičius buvo kulkosvydininko padėjėjai. Kulkosvydininkui žuvus, visi 3 turėjo su kulkosvydžiu ir šovinių dėže per smarkią kulkosvydžių ugnį pasitraukti į kitas gatves. Šie skautai šauliai buvo sumanūs ir narsūs kovotojai. Jie dalyvavo ir kituose veiksmuose.

1923 m. vasario 19 d. Klaipėdos krašto lietuvių atstovai nusprendė savo kraštą sujungti su Lietuvos valstybe. Visi sukilimo dalyviai buvo apdovanoti Klaipėdos krašto savanorių medaliais ir grįžo namo.

Veikla Amerikoje

1924 m. vasarą tėvai su nepilnamečiais Kostu ir Julium gavo bendrą Amerikos pasą ir sugrįžo į Elizabeth, NJ. Abu broliai turėjo dirbti metalo dirbtuvėse, kad užsidirbtų mokslui, ir lankė kolegijas. Julius 3 metus lankė medicinai ruošiančią kolegiją. Columbia Universiteto medicinos profesoriai po asmeninių pokalbių su 400 kandidatų priėmė tik 100. Julius buvo laimingųjų tarpe. Jis toliau dirbo dirbtuvėje, mokėsi ir 1926 m. įsteigė lietuvių studentų klubą, kurio sekretorium buvo 1926 - 1928.

1926 - 1928 metais jis rašė feljetonus Lietuvos spaudoje. Lietuvos valdžios oficioze Lietuvoje 1927 m., numeriuose 142 ir 143 jis pirmas (ir, berods, juointelis) aprašė boksiningo Juozo Žukausko-Šarkio gyvenimą, bokso rungtynes ir iškėlė jo nuopelnus Lietuvai. Šarkio pasididžiavimas esant lietuviu paskatindavo daug kitų Amerikos sportininkų bei žymūnų viešai pasisakyti apie savo lietuvišką kilmę. Julius savo rašiny pabrėžė, jog Amerikoje niekas neabejoja, kad Šarkis taps pasaulio bokso čempionu. Tas ir įvyko 1933 m.

Julius buvo Kosto 1927 m. įsteigto Lietuvos Kariuomenės Rėmėjų Komiteto narys. Komitetas rengė vakarones, koncertus, paskaitas tikslu iš aukų nupirkti ir įteikti pasižymėjusiems Lietuvos kariuomenės vadams (K. Ladigai, V. Grigaliūnui-Glovackiui, P. Plechavičiui) kardus su tautiniais motyvais. Dėl laiko ir lėšų stokos įgyta vienas aukso kardas, kurį 1927 liepos 3 d. Lietuvos Vyčių vadovybė įteikė Lietuvos kariuomenei. Kardas buvo padėtas Karo Muziejuje.

Grįžę Amerikon, Kostas ir Julius pataisė savo pavardę į Jurgėlą.

1932 m. Julius baigė Columbia Universitetą ir gavo medicinos daktaro laipsnį. Dirbdamas internu ligoninėje apie 50 mylių nuo New Yorko, 2 metus važinėjo į universitetą, kur specializavosi moterų ligų ir kaulų gydyme. Nuo 1935 m. vertėsi privačia praktika.

Ligoninės vyr. slaugė nelietuvė įžvelgė dr. Juliaus kuklumą su moterimis ir puikiai ateiti, ištekėdama už jo. Įsiperšo jam.

(nukelta į 5 psl.)

Senatorius Donald W. Riegle (dešinėje) sveikinasi su Lietuvos Respublikos viceprezidentu Bronium Kuzmicku. Vidury Latvijos ministerio pirmininko pavaduotojas Dainis Ivans. Nuotr. New York Times.

JONAS PUZINAS

27

KELIAS Į LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMĄ

Vietos žmonės atsiliepie apie 54 m. amžiaus Urachą, kaip apie labai rimtą, dorą, išmintingą, taktišką ir dievobaimingą žmogų. Šeima gausi: 4 sūnūs ir 6 dukterys. Esąs demokratiškų pažiūrų, būsimas palankus lietuvių tautiniam atgimimui ir ištikimam tarnausias Lietuvos valstybei. Apie visa tai dr. J. Purickis painformavo Lietuvos Tarybos prezidiumą. J. Purickis pasiūlė duoti jam Mindaugo II vardą, nes Mindaugas buvęs tikras ir vienintelis Lietuvos karalius ir aršiausias vokiečių priešas. Taryba pavedė J. Purickiui ir M. Yčui paruošti laikinąją konstituciją. Netrukus ta konstitucija prezidiumo ir buvo priimta. Štai ji:

Lietuvos Taryba kviečia Vilhelmą hercogą von Urach, grafą von Würtembergą užimti Lietuvos karaliaus sostą, paveldimą tiesioginės vyrų linijos konstitucijai nurodytu keliu. Karalius pasirenka Mindaugo II vardą ir užima Lietuvos sostą šiomis sąlygomis:

I. Lietuvos valstybės valdymo forma yra konstitucinė monarchija, demokratiniiais dėsniais tvarkoma.

II. Laikinus pamatinius įstatymus sudaro ir išleidžia Lietuvos Taryba, susitarusi su monarchu.

III. Laikinių pamatinių įstatymų dėsniams yra šie: šalį valdo karalius ir žmonių renkamoji atstovybė: a) įstatymų leidimo organas yra parlamentas ir karalius; b) vykdomąją valdžią vykina karalius per pasirinktuosius ministerius, seime kontroliuojamus; c) parlamentas susideda iš dviejų rūmų: žemųjų (Seimo) ir aukštųjų (Tarybos); d) kiekvienas įstatymas turi būti parlamento priimtas ir karaliaus patvirtintas; e) konstitucijos, arba pamatinių įstatymų pakeitimo iniciatyva priklauso karaliui, taip pat ir paprastajai Seimo daugumai; f) paprastųjų įstatymų leidimo iniciatyva priklauso karaliui, ministerių tarybai ir grupei bent penkiolikos Seimo arba Valstybės Tarybos narių; g) pamatiniai įstatymai arba konstitucija turi būti po dešimties metų, skaitant nuo karaliaus sosto užėmimo, peržiūreta.

IV. Karalius, užimdamas sostą, prisielia laikytis konstitucijos, ginti Lietuvos nepriklausomybę ir Lietuvos teritorijos nedalumą.

V. Karalius skiria ministerius ir kitus augštuosius valdininkus iš pačių lietuvių, mokačių ir vartojančių lietuvių kalbą.

VI. Karalius pasižada valdydamas laikytis tikiybines tolerancijos.

VII. Be parlamento sutikimo karalius negali tapti kitos kurios valstybės valdovu.

VIII. Karalius gyvena su visa savo šeimyna Lietuvoje ir negali be parlamento sutikimo palikti užsienyje ilgiau kaip du mėnesius per metus.

IX. Lietuvių kalba yra ne tik oficialinė valstybės kalba, bet ir karaliaus rūmų kalba.

X. Karaliaus rūmų valdininkai ir jo apstatai turi būti lietuviai, kurie kalba lietuviškai. Tik pirmais penkeriais valdymo metais karalius gali

turėti jų tarpe ir svetimųjų, kurių skaičius betgi neviršija trečdaliao.

XI. Karaliaus vaikai auklėjami ir mokomi Lietuvoje. Išėję mokslą Lietuvoje, jie gali mokytis ir kitur.

XII. Kiekvienam naujam karaliui užimant sostą, parlamentas nustato jam civilinę listę. Vilnius, birželio 4 d. 1918 m.

Pasirašė prezidiumas: Smetona, Lietuvos Tarybos pirmininkas; Kun. J. Staugaitis, Lietuvos Tarybos vicepirmininkas; Dr. J. Šaulys, Lietuvos Tarybos vicepirmininkas; J. Šernas, Lietuvos Tarybos Generalinis Sekretorius.

Tą pačią dieną dr. J. Purickis išvyko į Vokietiją pas hercogą von Urachą ir išgavo iš jo bei jo sūnaus, kaip sosto įpėdinio, sutikimo parašus po šiais dokumentais:

Aš priimu anksčiau pareikštą pakvietimą man ir mano tiesioginės linijos įpėdiniam užimti Lietuvos karaliaus sostą ir sutinku su visomis čia išdėstytomis sąlygomis. Pasirašė: Wilhelm, Herzog von Urach, Graf von Würtemberg. Freiburg i. Br. I.VII.1918.

Jo sūnaus sutikimas:

Su tėvo pareikšimu aš, kaip įpėdinis, visiškai sutinku. Pasirašė: Wilhelm Albert Fürst von Urach, Graf von Würtemberg. Arei-le Ponsart, 9.VII.1918 (M. Yčas, Dr. J. Purickis ir karaliaus rinkimai. — Vairas, 1934, nr. 12, p. 471-472).

Šie dokumentai slapta parvežti į Lietuvą p. Jadvygos Chadakauskaitės (vėliau ištekėjusios už J. Tūbelio), kuri, norėdamas apsaugoti tuos Uracho sutikimo dokumentus nuo pikto prūso žvilgio, pravažiudama per sieną buvo paslėpusi po kojine, už ilgo savo batuko aulo... (Bus daugiau)

JŪS IR MES

Savo pokalbį su Jumis pradėsiu klausimu: kodėl į svečius iš Lietuvos pas Jus, į Jungtines Amerikos Valstijas, atvažiuavusių žmonių elgesys palieka Jūmų nemalonų, negatyvų įspūdį, kelia pasipiktinimą, ironišką pažiūrą apie tuos vizitus, netgi plinta apibendrinta neigiama nuomonė apie tautiečius, ieškančius pas gimines ir ne gimines pasipelnymo ir materialinės naudos? Kodėl atsirado tokia problema, toks reiškinys, kas anksčiau nebuvo Jūsų pasikalbėjimo objektu?

Visi žinom, kad paskutiniųjų 2-3 metų įvykiai Lietuvoje kardinaliai pakeitė mūsų gyvenimą Tėvynėje, praplyšo geležinė uždanga, pradėjo griūti siena, taip grausiai saugojusi mus nuo laisvojo pasaulio. Sudrebėjo, sugriaužėjo Lietuva vienu vieninteliu galingu šauksmo balsu „Į laisvę!“, „Į nepriklausomybę!“ Išgirdo apie mus pasaulis, sužinojo esant tokią lietuvių tautą ir Lietuvos žemę. Sužinojo ir tie, kurie anksčiau nieko apie mus nebuvo girdėję. Istorija kartojasi, mūsų tauta pradėjo ilgą, be galo sunkų ir skausmingą kelią į laisvę po beveik 50-ies metų trukusios prievartos ir beviltiškumo kada nors sulaukti laisvo ir nepriklausomo gyvenimo Tėvynėje. Apie Lietuvos kančias dabar jau visas išsakyta pasauliui ir raštu, ir žodžiu.

Tai žinom visi. Bet, pasirodo, kad savotiška siena yra atsikyrusi ir žmonės, ne tik valstybės. Ir tarp valstybių tą sieną sugriauti, matyt, yra lengviau, ar bent susidaro tokia iliuzija. O kaip priartėti mums vieniems prie kitų? Turbūt problema čia, kad pradėjome nesuprasti vieni kitų, ir tokie pradiniai klausimai, kaip gyvenot, kaip sekasi Jums ten, Lietuvoje? Iš vienos pusės, o kaip laikotės Jūs čia New Yorke ar Chicagoje?, iš kitos pusės, praslysta žmogaus širdies paviršiumi, nesuartinami, nepriliedami gelmių. Visi esam išaugę iš vieno tautos kamieno, bet užaugom jau skirtingose sąlygose, kurios veikia ir toliau formuoja įgimtą žmogaus charakterį. Aplinka, kurioje gyvename, subrandina žmogų tokį, kiek ji jam gali duoti tiesos, humaniško bendravimo pradų, savęs suvokimo pasaulyje svarbos, vertės jausmo, kitų žmonių supratimo pajautos.

Išvažiavę ir palikę Tėvynę, okupantų tankams užplūdus visus Lietuvos kelius, tikėjotės greitai grįžti, tik laikinai bėgot nuo jėgos ir prievartos, apie kurią girdėjot, kurią jau matėt ir pajutot, ir kurios bijojot. Bet vėlesni politiniai įvykiai žiauriai palaidojo Jūsų viltis sugrįžti į Tėvynę, nes ji pasiliko okupantų rankose ilgam. Pokarinės Europos politiniame žemėlapyje nebeliko Lietuvos vardo.

O laikas negailestingai pradėjo skirti mus vienus nuo kitų. Ėjo metai ir augo nepasitikėjimas. Jūs jaunesni ar vyresni amžiumi, atsiradot svetimuose kraštuose, kur politinė santvarka buvo tokia, kokią Lietuva prarado Ribentropo-Molotovo suokalbio pasėkioje. Jūs gyvenot nepriklausomoje Lietuvoje, išsivežėt tokį jos vaizdą ir su nostalgija ją prisimenat ir dabar. Jūs išsivežėt neapykantą ir kerštą okupantams už sugriautas Jūsų viltis, už išskyrimą su artimaisiais, už suklusintus likimus, už atimtą žemę, nes ėjot į nežinią, viską palikę. Vieniems sunkiau, kitiems lengviau sekėsi įsikurti svetur, kankino Tėvynės ilgesys ir skausmas dėl artimųjų nežinomo likimo, bet Jūs turėjot neįkainojamą lobį — Jūs gyvenot laisvajame pasaulyje. Apie tai gali kalbėti todėl, kad likimas

lėmė man ilgesnį laiką pabūti Jungtinėse Amerikos Valstijose, Jūsų antroje Tėvynėje, pabendrauti su daugeliu žmonių, išgirsti jų gyvenimo istorijas. O suprasti žmogų, pajusti jam artumą, matant skausmo ašaras veide, labai paprasta, ir tada išnyksta nepasitikėjimo barjeras. Ir pats tampa geresniu ir nuoširdesniu.

Man atrodo, kad vyresni amžių žmonės, kurie atvažiuoja pas Jus į svečius ar turėdami kokį kitą tikslą, Jūs yra artimesni, suprantamesni, labiau pažįstami. Gal todėl, kad jiems likimas lėmė laimę gyventi dar buvusioje laisvoje Lietuvoje, jie yra tarsi savotiški Jūsų sujungininkai, Jūsų praeities liudininkai, artimi kultūros ir bendravimo tradicijomis.

Bet Lietuvoje per beveik pusę šimtmečio užaugo kelios naujos kartos. Tie žmonės, nors gal žinote jų vardus ir pavardes, Jūs visiškai svetimi ir nepažįstami, nes nebuvo tiltų, kurie jungtų mus. Jūs buvot atskirti nuo mūsų, mes — nuo viso pasaulio. Ir jeigu savo pasikalbėjimą pradėjau su tam tikru nukrypimu į praeitį, tai tik tam, kad geriau Jums būtų suprasti mano bendraamžius, jaunesnius žmones, dabar užplūdusius, kaip tenka išgirsti, savo giminaučius Amerikoje, ir mums geriau pažinti Jus, vietinius žmones.

Visų pirma, toks srautas lankytų jau savaime daug kam buvo netikėtas, nelauktas, nes anksčiau atvažiuodavo vienetai, dabar — šimtai. Daug kas atvažiuoja ir pasilieka ilgesniam laikui, negu buvo kviešti. Tie užsitęsę vizitai taip pat nekelia pagarbos mūsų žmonėms. Ne iš vieno girdėjau, kad reikia mažiau kelionių ir su jomis susijusių pramogų tokiam sunkiam Lietuvai laike, kad elgiamės vos ne kaip barbarai, atvažiavę į svečius, užpuojame šeiminių teises, nesiskaitome su savo giminių ar artimų žmonių galimybėmis aprūpinti mus materialinėmis gėrybėmis. Tai tiesa. Skaudi tiesa mums. Sena liaudies išmintis sako, kad šaukštas deguto ir statinė medaus pagadina. Niekada nepatikėsiu, kad taip piktinančiai nepagarbiai ir įžaliai elgiasi beveik visi mūsų žmonės, kurie apsilanko užsienyje. Nenoriu teisinti blogo tono žmonių, ginti kitus dėl piktinančio jų elgesio. Ir mūsų ir Jūsų tarpe yra įvairaus nusistatymo ir išsiauklėjimo žmonių. Bet mūsų pagarba Jums visada buvo labai didelė. Ir ar visada Jūs galvojote apie mus, gimusius anoje pusėje, panašiai?

Aš myliu savo žmones ir noriu šiuo pasisakymu pradėti dialogą, savotišką atvirą diskusiją, kad Jūs suprastumėte mus taip, kaip visą laiką mes supratome Jus. Mes, jaunesnioji karta. Mes žinome apie Jūsų materialinę ir moralinę pagalbą jos reikalingiems Lietuvoje ir Sibire kenčiantiems, apie tautines ir patriotines aspiracijas, kurios padėjo atsispirti prieš mulkinančią bukaprotišką priešo ideologiją, prieš nuodus, kuriuos didelėmis dozėmis gaudavom kasdieniniame gyvenime. Mums užteko pačio Jūsų buvimo fakto, kuriuo didžiavomės ir į ką žiūrėjome su pagarba. Mūsų, jaunesnės kartos, tėvai Jus, pasitraukusius į Vakarus, netekusius Tėvynės, vadino laimingais (paradoksas, ar ne tiesa?), nežinodami tolimesnio asmenio gyvenimo kelio, bet tik todėl, kad patekote į laisvąjį pasaulį.

O koks žmogus užaugo Lietuvos žemėje, supančioje komunistinės ideologijos grandinėmis? Kad mes esame visi-

Per Laisvės Žiburio radiją 1990 gruodžio 16 apie lietuvių išeivių santykiavimą pasisakė Violeta, šiuo metu viešinti New Yorke. Jai 1991 sausio 6 atsakė kiek anksčiau čia įsikūręs Alg. Šilbajoris

kai skirtingų pasaulių žmonės — tai irgi akivaizdi tiesa. Mes ne visada mokame tinkamai elgtis, mums stinga bendravimo kultūros ir paprasčiausio realybės jausmo. Mes gimėme ir augome tokiam režime, kuris Jums kėlė siaubą. Gimėme su pavydo jausmu viskam, ko negalėjome turėti, o negalėjome turėti pačio svarbiausio — pilnaverčio gyvenimo, buvome paversti dvilypėmis būtybėmis. Visą, ką mums draudė — idealizavome, be jokios kritikos ar atrankos daugelis iš mūsų priėmėme Vakarų gyvenimo tikrąsias ir netikrąsias vertybes. Pasaulis, kuriame Jūs gyvenote, mums tebuvo nepasiekiamas svajonė. O realybė buvo tokia — kasdieninis deficitas buitėje, kai problema aprūpinti šeimą elementariais buitiniais daiktai ir maistu (ar ne iš čia vadinamasis „daiktų kultas“ dabar Lietuvoje).

Ir tai nebuvo koks laikinis reiškinys. Ekonominės netvarkos ir ideologinės priespaudos aplinkoje daugelis mūsų žmonių neteko asmenybės formavimosi pusiausvyros. Galbūt daugeliui iš mūsų stinga orientacijos paprasčiausiose žmogiškose vertybėse, ir, aišku, dar kartą pasakysiu, natūralus realybės jausmo. Kaip drugeliai į šviesą, neriamieji Jūsų parduotuves ir apsvaigstame nuo perpildytos rinkos vaizdo. Tada ir iškyla, man atrodo, pagrindiniai konfliktai tarp mūsų ir vietinių žmonių. Mūsų norai nesutampa su Jūsų galimybėmis. Atrodo, norisi išsivežti į Lietuvą visą Ameriką. Juokinga iki ašarų, jeigu nebūtų graudu.

Daugelis turbūt pirmą ir vienintelį kartą atvažiavo į New Yorką ar kurį kitą Amerikos miestą ir nesitiki čia apsilankyti dar kada nors. Tai tuo kartu mano padidinti savo šeimos biudžetą, su ta kelione susieja visas savo geresnės ateities viltis. Tada ir nesiskaitome su priemonėmis. Jūs tas natūraliai atrodo bjauri. Ir taip yra iš tikrųjų. Bet smerkdami vieni kitus nieko nelaimėsime, o tik dar labiau padidinsime prarają. Visiems aišku, kad ligi Lietuvoje bus tokia padėtis, kokia yra dabar, tikėtis kitokio mūsų žmonių elgesio arba savaiminio jo pasikeitimo — nerealu.

Reikia, kad kuo daugiau žmonių atvažiuotų čia ar į kitas valstybes ir ne vieną vienintelį kartą. Reikia, kad čia padirbėtų savo ir Lietuvos naudai, pajustų kitokio gyvenimo skonį ir tose parduotuvėse pradėtų pirkti ne už Jūsų, bet už savo uždirbtus pinigus. Kviestami savo žmones, užsiminkite apie tai laiškuose. Padėkite suprasti savo padėtį, tapkite nuoširdžiais bičiuliais ir patarėjais ten, kur mes patys negalime susiorientuoti ir ne dėl savo kaltės. O priekaištai dėl žmonių iš Lietuvos antplūdžio — tikrai neteisingi. Niekas nežino, kokia mūsų Tėvynės ateitis. Ar tai nėra tik laikinis plyšys sienoje, per kurį dabar ir veržiamės. O gal vėl atsidersime skirtingose užtvartos pusėse? Mumyse dar ilgai kartu su viltimi glūdės nepasitikėjimas rytdiena. Ir net nežinau, ar žmogus, neišgyvenęs uždarmo, gali suprasti, kas tai yra? Daugelis dėlto jaučiame provincialinį nepilnavertiškumą.

Užteko stiprybės tėvam perduoti mums meilę Lietuvai ir Laisvei, bet ar jos užteks mūsų vaikams, jeigu vėl būsime atskirti nuo viso pasaulio? Todėl kartais skaudu girdėti, kad bėgame ieškoti linksmybių užsieniuose. Važiuojame susipažinti su Ju-

Atsakymas į „Violetos“ kalbą skaitytas per „Laisvės Žiburio“ radijo programą 1991 m. sausio 6 d.

Neseniai New Yorke Laisvės Žiburio radijo klausytojams teko išgirsti įdomų pareiškimą iš ne daug kam pažįstamos lietuvaite, vardu Violeta.

Pareiškimas buvo ilgas, galbūt labiau tinkamas spaudai, bet savo aktualumu sukėlė daug dėmesio ir radijo klausytojų tarpe.

Violeta labai nuoširdžiai kalbėjo apie susidariusią nemaloną padėtį dėl santykių tarp naujai iš Lietuvos atvažiuojančiųjų ir čia gyvenančių pokarinės emigracijos lietuvių Amerikoje.

Nors tai buvo vyraujanti pareiškimo tema, bet kalbėtoja jau apipynė jautriais komentarais tiek apie mūsų, tai yra ankstyvesnių ateivių išgyvenimus, tiek apie Lietuvos likusių kančias ir dvasinę vergiją.

Violeta bandė išaiškinti, kodėl kai kurių (cituoju) „atvažiuavusių žmonių elgesys palieka mumyse nemalonu, negatyvų įspūdį, kelia pasipiktinimą, ironišką pažiūrą“. Kad tą elgesį geriau suprastume, ji mums davė progos giliau pažvelgti į okupuotą Lietuvą išaugusių žmonių pažiūras į gyvenimą. Jos žodžiais: „komunistinės ideologijos grandinės supančiotas žmogus“... „neteko asmenybės formavimo paprasčiausiose žmogiškose vertybėse“ ir „natūralus realybės jausmo“. Todėl, kaip ji sako, paveikti „kasdieninio deficito“ ir pamatę mūsų perpildytas krautuves, jie tiesiog nori „visą Ameriką parsivežti į Lietuvą...“ Žinoma, tie norai nesutampa nei su svečių, nei su mūsų galimybėmis. To rezultate iškyla nesupratimų ir priekaištų.

Nenoriu cituoti Violetos pareiktų minčių apie visų nesupratimų priežastis. Dauguma jos minčių yra taiklios tiek mums, tiek ir vis didesniais skaičiais besilankantiems tautiečiams. Ji svečius nors ir teisingai, bet kartu duoda jiems gana daug pylos už tai, kad „nesiskaito su savo giminių ar artimų žmonių galimybėmis juos aprūpinti materialinėmis gėrybėmis“, „pasilieka ilgesniam laikui, negu buvo kviešti“, „užpuoja šeiminių teises“ ir „ieško pas gimines ir negimines pasipelnymo ir materialinės naudos“.

Ir Violeta, ir mes sutinkame su tuo, kad vis mažiau apsilankančiųjų šitaip elgiasi, nors įvairių istorijų girdime ir dabar, o ką jau bekalbėti apie netolimą prieitį, kad net Washingtono amerikiečių spaudoje tilpo ironiškas straipsnis apie „svečius, kurie atėjo pietų ir pamiršo išeiti...“ Nesuteiktas tas straipsnis Washingtono lietuviams daug garbės, bet vis dėlto atverė akis ir mums, ir svečiams.

Bet ne apie tai aš noriu kalbėti. Norint vieniems kitus geriau suprasti, norėčiau bent kiek papildyti Violetos pateiktas mintis apie mus ir gal būt išreikšti keleto abejonių apie svečius iš Lietuvos.

Pirmiausia — mes nesijautėm laimingi pasitraukę į tą „laisvąjį pasaulį“. Su širdgėla palikę na-

mis, iš arčiau pasižiūrėti į Jūsų gyvenimą. Kuo dažniau susitikime, tuo geriau pradėsime suprasti vieni kitus.

Linkiu ir Jums stiprybės ir ištermės bendroje mūsų kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės galutinio atstatymo.
Violeta

MES IR JŪS

mus, patyrėme nepriteklius, pergyvenom bombardavimus ir prievartos darbus karo metu Vokietijoje. Pasibaigus karui, buvomas suvaryti į barakus ar buvusias kareivines ir pakrikštyti „išvietintais asmenimis“. Tik po 4-5 metų benamių egzistencijos, pasaulis mūsų pasigailėjo ir davė progą emigruoti į įvairius kraštus. Taip ir tapome išblaškyti po Australiją, Kanadą, Angliją, Belgiją, Venezuelą, po kitas Pietų Amerikos šalis ir, žinoma, po tą „išsvajotą“ Ameriką.

Čia noriu pabrėžti, kad nei Amerika, nei tie visi kiti kraštai mūsų neviliojo. Palikome Europą su nerimu, su baime ir su tėvynės ilgesiu. Atvažiavę nesidairėm po parduotuves ir nieškojom elektronikos aparatus, bet dėkojome mus priglaudusiems ir skubėjome užsidirbti dolerį, kad nebūtume našta šeiminkams. Aukšto išsilavinimo žmonės šlavė fabrike grindis, plovė restoranus indus, dirbo kasyklose, skerdyklose, miškuose, siuvyklose, fabrikuose ir nei vienas nelaukė ir nesitikėjo prašmatnių dovanų iš juos atsikviesusių giminių ar darbdavių.

Tėvai iš paskutiniųjų taupė, leido vaikus į mokyklas ir patys naktimis mokėsi, kad atsistotų ant kojų ir pasiektų geresnio gyvenimo. Ir pasiekė. Ne išmalda, bet sunkiu darbu. Šalia darbo ir naktinių kursų, dauguma kažkaip rado laiko ir dainuoti choruose, ir užsiimti sporto veikla, šokti tautinius šokius, sukurti šeimas, siusti vaikus į lietuviškas šeštadienines mokyklas ir visokiais būdais puoselėti lietuviškumą svetimo krašto aplinkumoje.

Nei profesionalų ansamblių, nei teatrų, solistų, sporto komandų ar vadovų nebuvo tada ir dabar pas mus nėra. Niekas nemokėjo algų vadovams už ilgas repetitijas, už treniruotes, už organizacines pareigas. Joks „centras“ nefinansavo ir jokia valdžia ar profsąjunga neskyrė lėšų kultūrinei veiklai. Patys susimokėjom, patys aukojom, patys dirbom ir patys susikūrėm galimybes sau ir savo vaikams. O kiek galėdami ir gimines Lietuvoj šelpėm rūbų ir maisto siuntiniais.

Gal todėl mums, čia įsikūrusiems, nelengva suprasti, kodėl atvykę iš krašto, kur, Violetos žodžiais, buvo ir tebėra „kasdieninis deficitas buitėje ir problema parūpinti šeimą elementariais buities daiktai bei maistu“, žmonės dairosi tik po elektronikos krautuves ir renkasi aparatūrą arba madingus drabužius, kokių patys šeiminkai ne visi turi.

Taip pat mums neaišku, kodėl visi chorai, ansambliai, solistai, orkestrėliai, kurie atvažiuoja mūsų palinksminti, save vadina ir ima pinigų kaip „profesionalai“? Dar labiau neaišku, kaip čia atvažiavusieji gali taip ilgai viešėti? Ar Lietuvos darbo nėra? Ar derlius laiku nuimamas? Ar tik vieni rusai fabrikuose dirba?

Taip pat mus ir, esu tikras, daug ką Lietuvos gąsdina jaunų mokytojų ir tituluotų žmonių bėgimas į Ameriką pastoviai apsigyventi. Ar jie bėga dėl sunkesnių gyvenimo sąlygų, ar tik tam, kad įsikurtų ir bent gerai pagyventų

Amerikoje? Būtų gerai tokius perspėti, kad iš anksto apsirūpintų kantrybe, idant neireiktų tuoj nusivilti. Tegų pasirošia bet kokiame, kad ir neprofesiniam darbu, nes tą visą ateiviai čionai turėjo ir turi patirti. Taip, Amerika yra dolerių šalis, bet ypač šiuo laiku atsiranda darbų trūkumo, o doleriai ant žemės nesimėto. Juos reikia sunkiu darbu, pažeminimu, prakaitu ir kantrybe užsidirbti.

Kai kas pastebi, kad naujai atvykusieji, ypač jaunesni žmonės, yra gan gudrūs ir greit susigauja šios šalies galimybes. Turbūt juos gyvenimas išmoko ne tiek dirbti, kiek kombinuoti. „Nekombinuosi — neturėsi“, tokia buvo ir tebėra gyvenimo taisyklė Lietuvoj. Gaila, tačiau, kad per tą „kombinavimą“ kai kurie gerai gyvena, o daugelis silpnėsiųjų ir daugiausia gyvenimo nuskriaustų — skursta, nes, kai vieni gerai apsirūpina, tai kitiems nieko nelieka... O kiek girdėti iš Lietuvos pabuvojusiuoju, gerai gyvenantys vargšais nesirūpina.

Žinoma, turime ydų ir mes. Per 40 su viršum metų užsidirbę ir susitaupe rytojui, nelabai noriai dalinamės su atvykstančiais laimės ieškotojais. Gal būt pavydime jų apskrumo, o gal net to įžulumo, kurio mes patys neturėjome. O gal tie nuolatiniai lankytojai ir užsibuvėliai pradeda įkyrėti? Aukojame laisvės, tautos ir šalpos fondams, „Dovana Lietuvai“, „Gyvybė Lietuvai“, „Knygos Lietuvai“, „Vaistai Lietuvai“ ir t.t. ir tikrai nežinoame, kur tas viskas nueina. Tur būt ne tą siunčiame, nes dauguma atvažiuavusiųjų ne vaistų ar knygų, bet televizorių ieško.

Esu tikras, kad Amerikos ir Kanados lietuviai mielu noru padeda ir sušelpia atvažiuojančiuosius pasisvečiuoti, bet greičiausia jie norėtų matyti ne lengvo uždarmo ir pasipelnymo ieškančiuosius, bet vyrus ir moteris, kurie atvažiuoja tam, kad įsigytų mokslo ir praktikos, idant sugrįžę į Lietuvą padėtų jai atsistoti ant kojų. Tam mes be išimties pritariame, tam aukojame savo lėšas, tam ir toliau be jokio atlyginimo, be jokių „etapų“ dirbame.

Tegu atleidžia man Violeta ir visi kiti Lietuvos svečiai už griežtą ir atvirą žodį. Lankykime vieni kitus, pažinkime vieni kitus ir supraskime, kad mūsų pastangos turi būti nukreiptos ne tiek į asmeninę naudą, kiek į pagalbą kovojančiai už laisvę Lietuvai.

Pabaigsiu pačios Violetos žodžiais: „Visi esame iš vieno tautos kamieno, bet užaugom skirtingose sąlygose“. Būčiau tik ieškoti „savęs suvokimo pasaulyje svarbos, humaniško bendravimo pradų, vertės jausmo ir kitų žmonių supratimo pajautos“.

Alg. Šilbajoris

— Dr. Kazys Grinius, Lietuvos prezidentas, 1926 metų 5 atdarė naują Šlažų tiltą, pastatytą kelyje Šilutė - Rusnė. Stagnacijos metais tas vardas buvo užmirštas. Dabar abiejose tilto pusėse vėl įmūrytos memorialinės lentos, primenančios, kad tai dr. Kazio Griniaus tiltas.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už prieinamus mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudus planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mirtgičiu.

Norį įsirašyti kreipkitės į Susivienijimo Centrą, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, PA 18703. Didžiojo New Yorko rajono lietuviai kreipkitės į Susivienijimo direktorių Joną A. Vainių, 3 Clare Dr., East Northport, N.Y. 11731. Namų tel. 516 261-3797, ofiso tel. 718 847 - 2686.

DR. J. JURGĖLA

(atkelta iš 3 psl.)

Prieš vedybas ji reikalavo, kad jis "sutrumpintų" ar, tikriau, pakeistų savo pavardę į Galę. Taip ir įvyko. Vėliau jis dažnai pasirašydavo Jurgėla-Gale.

Karo aviacijoje

II Pasauliniam karui prasidėjus, 1942 m. birželio 24 d. dr. Julius įstojo į JAV karo aviaciją. Baigęs 4 savaičių kursų aviacijos chirurgams (flight surgeons) ir skraidymo (pilot) vienos savaitės kursą, buvo paskirtas į generolo Doolittle vadovaujamą 12-ąją oro pajėgą (air force), kuri iš Amerikos pirmoji nuskrudė į Afriką. Julius kurį laiką dirbo karių ligoninėje Casablankoje. Šios ligoninės viršininkui žuvus, Julius laikinai ėjo viršininko pareigas. 1943 m. kovo mėn. jis buvo pasiūstas į Maroką, Tunisą ir Siciliją. Kai 1943 gen. Doolittle buvo paskirtas vadovauti 15-ajai oro pajėgai Italijoje, jis ir Julijui atkėlė ten.

1944 m. birželio 4 d. JAV kariuomenei išvadavus Romą, Julius pirmą kartą nuo karo pradžios gavo šilto valgio. Romoje Julius aplankė pažįstamus — buv. Lietuvos Skautams Remti D-jos c. valdybos sekretorių ministrę Stasį Lozoraitį ir vyskupą Petrą Būčį, kurie mieliai pavaišino nepaprastą svečią. Jiem buvo miela ir įdomu su juo pasikalbėti apie bendrą karinę padėtį ir ateities galimybes. Vyskupas Būčys prisiminė pokalbį su Julium, kai, būdamas Lietuvos universiteto vicerektorium ir profesorium, priėmė jį į medicinos fakultetą. Patyręs, jog Julius įkūrė Lietuvos jūros skautus, klausinėjo apie jų veiklą ir siekimus. Šiuo atveju Julius pranešė, jog gana daug jūros skautų įstojo į Lietuvos laivyną, 5 tapo prekybinio laivyno kapitonais ir 4 karo laivyno karininkais.

Apdovanotas keliais JAV karo medaliais, kapitonas Julius 1945 m. gruodžio mėn. paleistas iš karo tarnybos, kurioje išbuvo 42 mėnesius.

Tolimesnė veikla

Julius Jurgėla prenumeravo *Pasaulio lietuvių* ir buvo *Skautų Aido* garbės prenumeratorius. Dažnai nuvykdavau pas jį. Patikrines mano sveikatą, jis vartydavo abiejų žurnalų lapus ir džiūgavo, kad svetimuose kraštuose yra lietuvių skautų-čių ir net jūros skautų-čių, lietuviai vilki tautiniais drabužiais, ruošia demonstracijas su tautinėmis vėliavomis. Net sportininkai veikia.

Jis būdavo kviečiamas atvykti į jubiliejinę lietuvių jūros skautų stovyklą ir labai trokšdavo ten nuvykti. Bet žmona tada pranešdavo, jog ji nesveikuoja arba kitokias kliūtis sudarydavo. Dėl to jis pasiūsdavo sveikinimus. Jūros Skautininkų Grandis pa-

sveikindavo jį įvairiomis progromis. LJS 60 sukakties proga 1982 m. L. Knopfmilleris man ir Julijui atsiuntė meniškų savo kūrinių iš jūros kriauklelių su LJS ženkluku, apvyniotu virvele. Julius gavo ir sidabrinį LJS medalį. Jis visa tai brangino.

Kartą aplankęs savo sūnų kapitoną Amerikos ambasadoje Tailande, buvo nuskrudęs į Australiją ir viešėjo pas skautininkus dr. A. Mauragį ir Barkų. Jie apgailėstavo, kad negavo žinios apie atvykimą (ta žinia gauta po Juliaus išvykimo); būtų suaukę lietuvius skautus-es ir jūros skautus nepaprastam svečiui pagerbti.

Julius vykdavo pas savo ligonius, kartais ir po vidurnakčio. Kartą ligonis šaukėsi jo pagalbos naktį, kai keliai buvo slidūs. Nuolaidžioje vietoje atidarydamas automobilio duris, jis paslydo, ir automobilis pervažiavo per jo koją. Pasėdėjo, paėmė vaistą skausmui nuraminti ir nuvažiavo pas ligonį. **Beturčių šeimas gydydavo nemokamai.** Už tokią labdarą gavo net kelis Popiežiaus palaiminimo liudijimus.

Julius buvo Lietuvių Filatelistų Draugijos narys ir turėjo, be rods, pilną Lietuvos pašto ženklų rinkinį. Priklausė N.Y. šaulių Kudirkos kuopai. 1983 m. šios kuopos surengtame Klaipėdos krašto atvadavimo minėjime pakviestas kalbėjo apie savo patyrimus tame žygyje.

1980 - 1986 m. Julius turėjo net keturias vidurių operacijas ir ilgai išbūdavo ligoninėje. Ten būdamas, gavo pakvietimą atvykti į jubiliejinę jūros skautų stovyklą. Nusilpęs padiktavo slaugėi sveikinimą ir prašė jį pasiūsti. Dėl to sveikinimo anglų kalba teko girdėti nepelnytų priekaištų ir paskalų, kad jis yra atsiskyręs nuo lietuvių ir susidėjęs su lenkais, prieš kuriuos jis net ginklu kovojo!

Julius net į Ameriką atsivežė savo vilniškės skautų skilties knygele, kurią išsaugojo įvairiose aplinkybėse, eidamas per lenkų frontą ir neturėdamas Kaune nei lagamino, nei kambario. Julius buvo apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu, Klaipėdos savanorio medaliu, skautų Lelijos g. ženklu ir keliais JAV karo medaliais.

Po antro širdies smūgio Julius staiga mirė 1986 m. liepos 4 d.

Šerminė buvo pilna žmonių. Savo narį velionį pagerbė po 12 vyrų iš American Legion, Veterans of Foreign Wars su šautuvais ir Kolumbo Vyčiai su kardais. Visi uniformuoti. Buvo atvykę LB New Yorko apygardos pirmininkas A. Vakselis (Lietuvos artilerijos leitenantas) ir inž. K. Miklas — šaulių kuopos vadas. Velionis buvo šios kuopos narys. Bet našlė neleido jokių atsisveikinimo kalbų ar fotografuoti velionį karste.

Lietuvių Skautų S-gos vyr. dvasios vadas kun. J. Pakalniškis karštą dieną laikė pamaldas Lin-

denhursto bažnyčioje, lydėjo karštą į Šv. Karolio kapines ir, sukalbėjęs maldą, ant karsto užbėrė mano ir Pr. Pakalniškio gautų žemių iš Vilniaus Gedimino kalno ir dr. J. Basanavičiaus kapo. Kitataučiai gydytojai ir kt. klausinėjo: kas tai yra, ką tai reiškia? Paaiškinau, jog velionis Lietuvos sostinėje Vilniuje mokėsi ir ten kaip partizanas kovojo prieš lenkus.

Amerikoje gimęs, dr. Julius Jurgėla šviečia lietuviško patriotizmo pavyzdžiu ir kartu atskleidžia mišrių vedybų blogį.

Našlė greit pardavė Juliaus brangenybę — Lietuvos pašto ženklų rinkinį už 18,000 dol., namą ir skubiai išvyko į Texas.

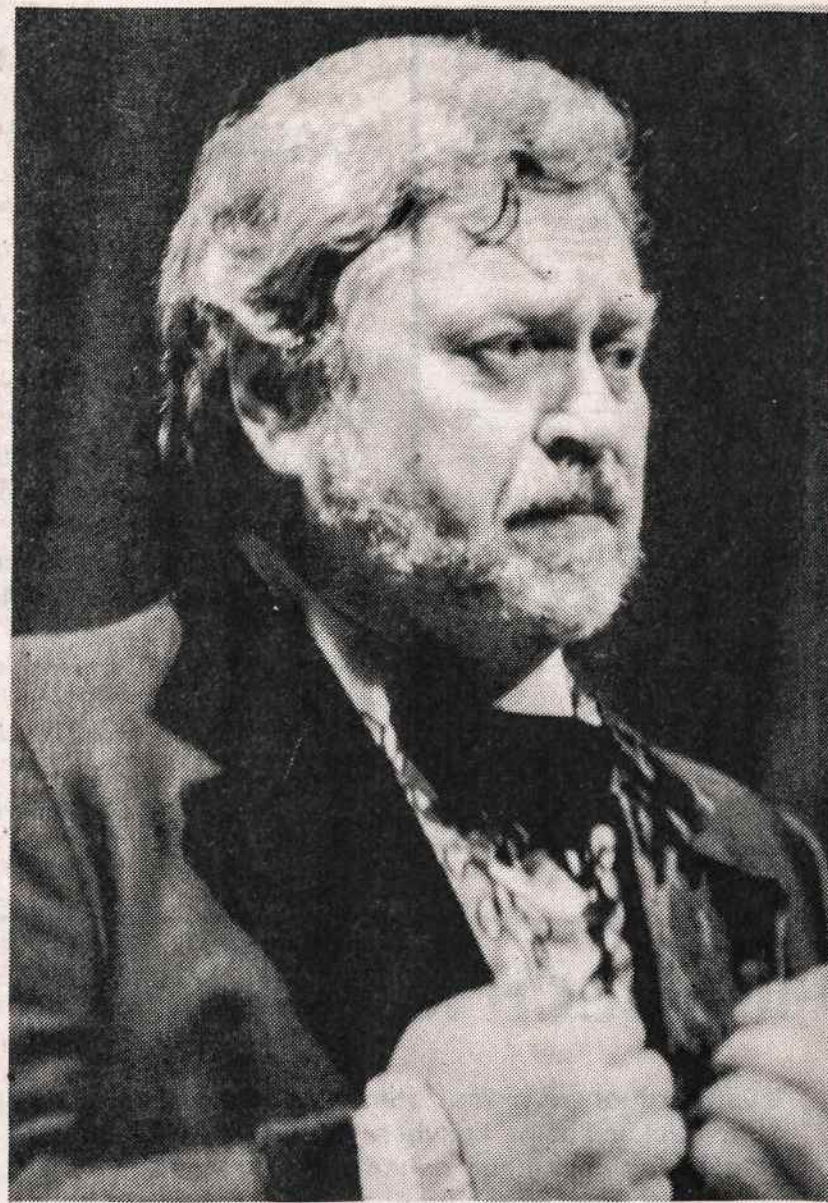
Lietuvių Enciklopedija, X tome, psl. 126, įamžino jo nuopelnus lietuvių tautai.

SCENOS
ŽVAIGŽDŽIŲ
ŠVIESA

LIETUVOS OPERAI — 70

Nuo pat mažens svajojau dainuoti operoje, nors teatro mano vaikystės miestelyje nebuvo. Žydriausias svajones išskleidė 1949 į Sibirą dundantis tremtinių ešalonas... Grįžau pervėlai, tad beliko džiaugtis kitų dainavimu. Ačiū Dievui, gražiabalsiais žmonėmis Lietuvos likimas nenukriau. Tuo dar sykį įsitikino susirinkusieji į didelį šventinį koncertą, skirtą Lietuvos operos septyniadešimtmečiui.

Kaip ir dera tokią dieną — teatras švytėjo. Puošni publika gal kiek priminė tolimus dešimtmečius. Pirmosiose eilėse sėdėjo garbingi svečiai, kurie

Solistas Algis Grigas Darbininko sukaktuviniame koncerte gruodžio 2 Kultūros Židinio scenoje. Nuotr. Vytauto Maželio

daug galėtų papasakoti apie buvusias premjeras, metus, susietus su teatro istorija. Buvo svečių ir iš toli. Iš Vokietijos atvažiavo nevienu dešimtmetį publiką žavėjusi balerina Genovaitė Sabaliauskaitė, iš Amerikos — lietuvis dainininkas Algis Grigas. Jis koncerte padainavo ir nemažą sumą (50,000 rublių) paaukojo būsimai Vilniaus teatro išvykai į Chicagos lietuvių operos jubiliejų.

Nė neišvardinsi visų didesnio ir mažesnio ryškumo žvaigždžių, šokusių ir dainavusių tą gruodžio

pabaigos vakarą. Išpūdingas jis buvo ir publikai, ir artistams. Buvo salėje ir tų, kurie puikiausiai prisimena operos 50-metį, 60-metį, o tai ir ankstesnes dienas, gal net to 1920-ųjų gruodžio vakarą, kai sujudęs Kaunas laukė pirmosios G. Verdi *Traviatos* su Adele Galauniene, Kipru Petrusku, Antanu Sodeika. Greit bėga laikas, ponai.

Jadvyga Godunavičienė
žurnalistė

(iš tų, kuriuos desantininkai grubiausiai išvyjo iš Spaudos rūmų) Vilnius

COSMOS PARCELS
EXPRESS CORP.
Licenzija V/O "VNESHPOSYLTORG"

Gera žinoma firma su 30-ties metų patirtimi gerai ir greitai aptarnauja savo klientus siunčiant

SIUNTINIUS — DOVANAS
su apmokėtu maitu

į TSRS, tame tarpe į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kt.
GAVĖJAS NIEKO NEMOKA, VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

Klijentų patogumui visi mūsų agentai turi didelį pasirinkimą aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Turime pardavimui mašinas: "Volga", "Žiguli", "Volvo", "Toyota".

Dėl informacijos prašome kreiptis į mūsų pagrindinę kontorą arba į visus mūsų agentus.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
425 Madison Avenue, New York, N.Y. 10017
Tel. (212) 832 - 7550

BOSTON, MA 02127

BROOKLYN, N.Y. 11222

BUFFALO, N.Y. 14212

CHICAGO, ILL. 60622

CHICAGO, ILL. 60622

CLEVELAND, OH. 44134

FORT WAYNE, IN. 46808

HAMTRAMCK, MI 48212

HARTFORD, CT. 06106

HERKIMER, N.Y. 13350

INDIANAPOLIS, IN. 46227

IRVINGTON, N.J. 07111

LAKELAND, N.J. 08701

LŌS ANGELES, CA 90046

MIAMI BEACH, FL. 33139

MINNEAPOLIS, MN. 55418

NEWARK, N.J. 07106

NEW YORK, N.Y. 10069

PHILADELPHIA, PA. 19116

PITTSBURGH, PA. 15203

ROCHESTER, N.Y. 14621

TRENTON, N.J. 08611

WATERVLIET, N.Y. 12189

WORCESTER, MA. 01607

WHEATRIDGE, CO. 80033

632 Dorchester Avenue
661 Manhattan Avenue

701 Filmore Avenue
2242 W. Chicago Avenue

1723 W. Chicago Avenue
6089 State Road

1807 Beineke Road
11415 Jos Campau Avenue

1839 Park Street
RR No. 1, Box 765 McKennan Rd.

3216 St. Jude Drive
1082 Springfield Ave.

901 E. County Line
7706 Santa Monica Blvd.

1352 Washington Ave.
2422 Central Ave. N.E.

698 Sanford Avenue
122 First Avenue

10182 BUSTLETON AVE.
1307 E. Carson

681-683 Hudson Avenue
703 So. Broad Street

1828 3rd Avenue
22 Carlstad Street

4330 Quay Street

Tel. (617) 268-1303

Tel. (718) 389-6747

Tel. (716) 895-0700

Tel. (312) 235-7788

Tel. (312) 666-3985

Tel. (216) 884-1738

Tel. (219) 432-5402

Tel. (313) 365-6350

Tel. (203) 232-6600

Tel. (315) 866-3939

Tel. (317) 787-0052

Tel. (201) 374-6446

Tel. (201) 363-2251

Tel. (213) 656-1962

Tel. (305) 532-7026

Tel. (612) 788-2545

Tel. (201) 373-8783

Tel. (212) 533-2906

Tel. (215) 969-1150

Tel. (412) 481-2750

Tel. (716) 544-2151

Tel. (609) 393-9455

Tel. (518) 274-5242

Tel. (508) 798-2888

Tel. (303) 422-4330

— Toronto arkivyskupas Aloyzas Ambrozič ryšium su Vilniaus skerdynėmis pasiuntė solidarumo ir užuojautos telegramas kardinolui V. Sladkevičiui, arkivysk. J. Steponavičiui ir vysk. A. Vaičiui.

— Kun. Stasys Lidys, buvęs Vilniaus Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos (Žvėryno) klebonas žuvo autoavarijoje. Velionis buvo gimęs 1929 lapkričio 4, kunigu įšventintas 1962 balandžio 18.

Europos Lietuvis, 1947 m. Anglijoje įsikūręs Europos lietuvių laikraštis, nuo 1991 metų pradžios spausdinamas Vilniuje. Jo leidėjai — "Šiaurės Atėnų" Bendrija Vilniuje ir Didžiosios Britanijos lietuvių bendruomenės organizacijos — Sąjunga ir Bendrovė Londone. Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis. Redaktorius Vilniuje — Laimantas Jonušys.

— JAV Lietuvių Bendruomenės Floridos Aukšinio Kranto apylinkės valdyba per savo sekretorę Mariją Bajorūniene *Darbininkui* stiprinti atsiuntė 25 dol. Nuoširdus aciu.

— Vasario 16-osios minėjimas Chicagoje. Jaunimo Centre, įvyks vasario 16, šeštadienį, 7 val. vak. Rengia Jaunimo Centras. Programa rūpinasi Albina Ramanauškie. —

— Kun. Jurgis Degutis, Sv. Andriejaus lietuvių parapijos, Philadelphia, PA, klebonas emeritas, gruodžio 30 sulaukė 80 metų amžiaus. Daugelį metų dirbdamas šioje parapijoje, uoliai rūpinosi ir lietuviškaisiais reikalais.

— Dail. Anastazijai Tamošaitienei už du paveikslus, paaukotus Išvijos dailininkų galerijai Kretingoje, nuoširdžiai dėkoja lietuviai pranciškonai.

— Vilniuje sausio 17 buvo suimta 11 jaunų vyrų, kuriuos sugaudė sovietų kareiviai. Visi jie buvo kariuomenės šaukimo amžiaus. Šią žinią paskelbė Audrius Butkevičius, Lietuvių apsaugos departamento vadovas.

— Trys gedulo dienos paskelbtos Lietuvoje prisiminti žuvusiems už tautos laisvę. Laidotuvių dieną buvo skambinama varpais vidurdienį, o languose išstatomos žvakutės vakarais. Iškeltos tautinės vėliavos su perrištais juodais kaspinais.

— "Musica baltica", tarpvalstybinė asociacija, įkurta Lietuvos, Latvijos ir Estijos Concertinių organizacijų. Dviems metams pirmuoju prezidentu išrinktas Gintautas Kėvišas. Šios organizacijos tikslas — paruošti bendrą tarpvalstybinę koncertinės veiklos strategiją.

— Nauji *Darbininko* skaitytojai: J. Lengvenis, Kearny, NJ, A. Valinskas, Auburn, MA, S. Adamonis, Los Angeles, CA. Užsakė kitiems: J. Zatorskis, Richmond Hill, NY, J. Paynter, Jersey City, NJ; K. Gerken, Olney, MD; F. Grinchis, Whiting, NJ. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams *Darbininko* prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

OKUPANTAI UŽĖMĖ
KITĄ PASTATĄ

(New York, 1991 sausio 23, LIC) Šiandien iš Vilniaus Lietuvių Informacijos Centrai teleksu pranešė, kad sovietų kariuomenė užėmė dar vieną pastatą Vilniuje. Aukščiausios Tarybos informacijos biuro žiniomis, 13 val. Vilniaus laiku apie 20 ginkluotų sovietų kareivių, vadovaujamu kelių civiliai apsirengusių žmonių, prisistačiusių TSKP atstovais, užėmė centrinį laikraštinių popieriaus sandėlį Kirtimuose. Jie teigė, kad vykdo TSRS Ministrų Tarybos įsakymą dėl pastatų, priklausančių TSRS, ap-

saugojimo. Sandėlys, "Spauda" susivienijimo nuosavybė, pagal sutartį dalina popierių ir spausdinimo darbams dažus Lietuvos laikraščiams ir leidykloms.

Telefoniniame pokalbyje su LIC infobiuo atstovė Artinė Kontautaitė painformavo, kad "Spauda", nujausdama pavojų, buvo išvežusi dalį popieriaus kitur. Pasak Kontautaitės, sandėlyje buvo likę "tikslai 37 tonos popieriaus ir 2-3 mėn. dažų atsargos, tai didelės žalos nėra, tačiau visa tai psichologiniai veikia." (LIC)

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Atsilyginu už 1990 metus.

Prašau pratęsti prenumeratą 1991 metams.

Vardas ir pavardė.....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojams pirmuosius metus kainuoja tik 15 dol. Visiem kitiem prenumerata — 20 dol. metam.

Siūnciu už prenumeratą \$.....

Už kalendorių \$.....

Spaudai paremti \$.....

Skiriu stambesnę auką 1990—sukaktuvių 75—metų progai.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS

A. Šapoka — Lietuvos Istorija. 20 dol.

J. Gliaudos — Atolas-Koralų sala. 9 dol.

J. Gliaudos — Kovo ketvirtoji. 5 dol.

Tomo Venclovos — Tankėjanti šviesa. Eilėraščiai — originalai ir vertimai. 8 dol.

B. Raulinaičio — Dokumentai, Lietuvos rinktinės istorija. 12 dol.

A. Gailiušio — Visaip atsitinka. 5 dol.

Alės Rūtos — Margu rašto kekiu 5 dol.

K. Trimako — Ieškančiojo pėdsakai. 10 dol.

BOOKS IN ENGLISH

Lithuania 700 Years. 18 dol.
Introduction to Modern Lithuanian. 18 dol.

4 Casettes to go with above, 30 dol.

English-Lithuanian Dictionary. 12 dol.

Lithuanian Cookery. 12 dol.

S. Yla — A Priest in Stutthof. 10 dol.

A. Kučas — Lithuanians in America. 8 dol.

Bažnyčia Lietuvoje — spalvotas albumas. Priedas angliškai. 15 dol.

VI. Vijeikis — Lithuania My Heritage. Gausiai iliustruotas albumas. 20 dol.

J. Stukas — Awakening Lithuania. Istoriniai brožuai. 10 dol.

S. Sužiedėlis — A History of the Church in Lithuania. 10 dol.

My Dictionary — Mano Žodynas, Didelio formato spalvota knyga vaikams. 12 dol.

Lithuanian Celebrations — Šventės. 15 dol.

Persiuntimui pridėdama 1.50 dol.

Šios ir kitos lietuviškos knygos bei lietuviškos muzikos plokštelės ir įvairūs suvenyrai gaunami Darbininko spaudos kioske, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

“ŽAIBAS” NR. 6 — maisto produktai bus pristatyti Jūsų nurodytu adresu bet kur Lietuvoje 10 darbo dienų laikotarpyje. 10 sv. miltų, 10 sv. cukraus, 5 sv. ryžių, 29 oz. dežė persikų, 4 sv. valg. druska, 18 oz. riešutinis sviestas, 2 dež. džiovintų slyvų, 2 dež. razinų, 64 oz. aliejus, 1 dež. įvairių arbatų, 39 oz. pupelių kavos, 12 oz. kakavos. Pilna kaina \$100 — kreiptis “ŽAIBAS”, 9525 South 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Telefonas 708 430 - 8090.

G.T. INTERNATIONAL parūpina jūsų giminėms bilietus iš Lietuvos į įvairius Amerikos miestus neskrendant per Maskvą. Su jūsų giminėmis ryšį palaike ir perduoda visas informacijas mūsų raštinės atstovė Vilniuje. Prašome kreiptis: G. T. INTERNATIONAL, INC. 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457 Tel. 708 430 - 7272

Kalėdinių Bernelių Mišių 14 giesmių, įgiedotų “Oktavos” grupės (vadovauja Mindaugas Tamošiūnas), gaunama Darbininko administracijoje. Su persiuntimu 12 dol.

Bostone atidarytas didžiausias Amerikoje lietuviškų meno dirbinių

salionas

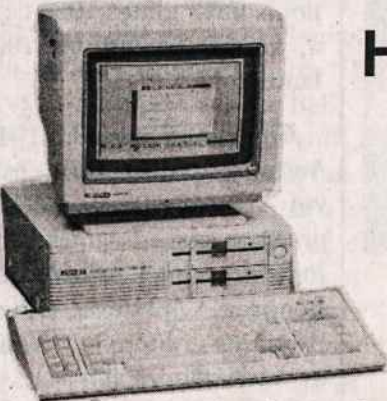
DOVANA

Norintiems įteikti lietuviškų suvenyrų savo giminėms ar draugams Šv. Kalėdų, Naujųjų Metų, įvairių jubiliejų ar bet kuria kita progai — siūlome platų pasirinkimą.

Galite įsigyti:

- žymiausių išeivijos ir Lietuvos menininkų paveikslų, grafikos darbų, medžio drožinių;
- Tautinių rūbų, juostų, gintaro, stiklo ir keramikos dirbinių su lietuviška ornamentika;
- Tautinių vėliavų, Vyčių, įvairiausių lipdžių;
- Knygų apie Lietuvą anglų kalba ir Lietuvos žemėlapių;
- audio ir video kasetių su naujausia lietuviška muzika;
- tinkančią Lietuvos dažnumams video aparatūrą ir kitas elektronikos sistemas žemomis kainomis.

Visą tai galima užsisakyti pagal katalogą kurį galite gauti atsiuntę 2 dol. čekį firmai BALTIC ASSOCIATES, LTD P.O. Box 1406 GMF Boston, MA 02201 Tel. (617) 269-4455 • Fax (617) 268-8376 368 Broadway, So. Boston, MA 02127

HIGH TECH KOMPUTERIAI

Mūsų parduotuvė, pirma ir vienintelė per emigraciją, parduoda aukščiausios kokybės įrengimus dėl biznio pasikirties ir asmeniniam naudojimui. Mes turime 30-ies žymiausių firmų kompiuterius. Jūs nusipirksite mūsų parduotuvėje tik geriausią elektroniką, taip pat gausite tikrai profesionalų patarnavimą.

Mes parduodame visas kompiuterio atsargines dalis, reikmenis, ir programas. Mes turime didžiulį pasirinkimą. Televizijos aparatų, FAZ-ų, Kamkorderių, VSR-ų, Trumpųjų bangų radijo aparatų, 2-iejų kasečių rekorderių, telefono aparatų, telefono atsakymo aparatų, virtuvės reikmenų ir t.t.

Speciali kaina 220 Voltų Kompiuteriams ir PAL SECAM sistemos elektronikai, kuria jūs galite naudoti Lietuvoje ir Europoje.

Mes kalbame angliškai ir rusiškai.

41 W. 35th GATVĖ, tarp 5 ir 6 Avenues, Manhattan, NY

212 465-0621

DĖMESIO!

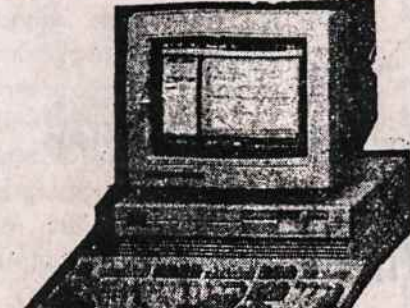
VIŠIEMS LIETUVIAMS,
KURIE LANKOSI AMERIKOJE
AR KURIE VYKSTA Į LIETUVĄ
ĮSIGYKITE VISUS ELEKTRONINIUS REIKMENIS
PAGAL EUROPIETIŠKĄ 220 VOLTŲ ELEKTROS SROVĖ

**TIMURS STORE
JOY.— LUD**

ELECTRONICS
200 5TH AVE (tarp 23 & 24 Gatvių)
NEW YORK, N.Y. 10010
TELEFONAS (212) 807 - 8484

TELEVIZIJOS APARATAI
(įvairaus dydžio ir įvairių firmų)

KOMPIUTERIAI
LYGŪS IBM PC SISTEMAI
SU SPALVOS REGULIAVIMO IR
ATSPAUDINIMO APARATŪRA

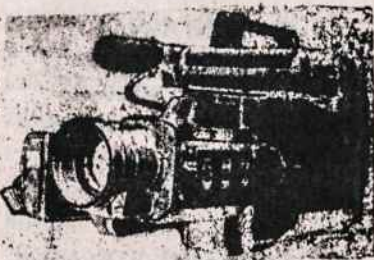
Visi kompiuteriai gaminti 1989 metais amerikiečių firmos INNOVATION, kuri duoda vienerių metų garantiją Lietuvoje

ELEKTRONINIAI PIANINAI
ĮVAIRIAM NAUDOJIMUI

TELEFONŲ ATSAKYO APARATAI

PANASONIC M7
COMCORDER VIDEO FILMAVIMO
APARATAI PAL SISTEMAI

ĮVAIRŪS RADIO APARATAI
SU TRUMPOM BANGOM

VCR (Video juostų rekordavimo ir grojimo aparatai) PAK/SECAM/DK SISTEMAI
(įvairių firmų, įskaitant ir Panasonic)

VISA APARATŪRA
TURI PAAIŠKINIMUS IR
RUSŲ KALBA

MES TAIP PAT TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ SONY, MAXWELL IR KT. ĮVAIRŪS ILGUMO VIDEO IR AUDIO KASEČIŲ

DĖMESIO!

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEW YORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401

CHICAGOJ: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333

FLORIDOJ: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304

DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350

WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Taupymo sąskaitos ir sertifikatai, įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje-KASOJE —

— Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol. —

Vilūnė ir Arūnas Bilėnai

SVEIKINAME NAUJĄ LIETUVIŠKĄ ŠEIMĄ

Vilūnės Sarpaliūtės ir Arūno Bitėno kelias į šeiminių gyvenimą buvo netrumpas: jie susipažino tik 1986 m. Kultūros Židiny, nors abu augo ir brendo kaimyniniuose N. J. miestuose. Bet ši pažintis buvo tvirta ir pastovi ir atvedė juos į santuoką. Abiem augant paskutiniosios lietuvių imigracijos iš Vokietijos D. P. stovyklų šeimose, reikėjo iš pradžių patiem pasirūpinti savo ateitim ir pragyvenimo šaltiniais.

Jų sutuoktinių išlaimės vyko 1990 spalio 20 Šv. Petro ir Pauliaus lietuvių parapijos bažnyčioje, Elizabeth, N. J., kur jų santuoką palaimino tos parapijos klebonas kun. Alfred Zemeikis. Nuotaką prie altoriaus palydėjo jos motina Meilė Sarpalienė-Ivašauskienė, nes tėvelis Vladas Sarpalius mirė 1986 m.

Jaunųjų palydą sudarė: Birutė Kalinauskaitė-Froelich, Danutė Audėnaitė, Carla Tehayel ir Michele Macys; taip pat Rimantas Bitėnas, Algimantas Bitėnas, Vytautas Bitėnas ir Steven Cichowski. Gėlių mergaitė buvo jaunojo krikšto dukra Diana Bitėnas ir žiedų nešėju jaunosios pusbrolis Michael Macys.

Mišių metu solo giedojo Irena Mogenienė ir smuiku grojo smuikininkas Julius Veblaitis. Jiem abiem vargonais pritarė parapijos vargonininkas Eric Hout-hen.

Mišių skaitymus anglų k. skaitė jaunosios pusseserė Virginija Vasiliauskaitė-Kolodny ir lietuviškai — jaunojo brolis Algis Bitėnas.

Bažnytinėm apeigom pasibaigus, jaunieji buvo sveikinami di-

delio jų giminių ir draugų būrio, linkint jiems darnaus ir laimingo šeimyninio gyvenimo.

Vestuvių puota buvo surengta Kolumbo Vyčių salėje, Elizabeth, N. J., kur susirinko per 150 žmonių pasidžiaugti jaunųjų laime ir palydėti juos į naują gyvenimą.

Jaunoji Vilūnė pradžios ir aukštesniąją mokyklą baigė Elizabeth, o sąsąskaitybą ir įmonių vadovavimą studijavo Kean kolegijoje, Union, N.J., kur įsigijo bakalaurės laipsnį ir viešosios atskaitomybės tikrintojos teises New Jersey valstijoje. Lankydamas mokyklą priklausė lietuvių skaučių draugovei, o studijuodama įsijungė į lietuvių jaunimo veiklą ir šiuo metu yra Lietuvos jaunimo sąjungos New Jersey padalinio išdininė ir čia, Lietuvai nepriklausomybės atstatymą paskelbus, įsikūrusiai Americans for Independent Lithuania organizacijai. Ji kartu su kitais New Jersey gyvenančiais lietuvišiais jaunuoliais kas savaitę praleidavo ilgas valandas ruošiantis įvairiomis demonstracijoms, laišku valdžios žmonėms paruošimui ir siuntinėjimui ir kelionėms į Washington, D. C., kur buvo lankomi kongreso nariai ir kitos įstai-gos, ieškant paramos Lietuvos reikalais.

Jaunasis Arūnas Bitėnas taip pat anksti įsijungė į lietuvišką veiklą, nes jo tėvelis Henrikas Bitėnas yra ypač daug širdies ir darbo įdėjęs į Elizabetho lietuvių skautų veiklą, rūpindamas jų organizacijos gerove, iššykom ir stovyklom. Todėl nenuostabu, kad ir jo visi keturi stūnūs išėjo gerą skautavimo mokyklą, o vė-

AIDAI IŠTESĖJO

Praėjusių metų *Aidų* ketvirtasis ir paskutinis numeris išėjo laiku ir prieš Naujuosius Metus buvo išsiuntinėtas prenumeratoriams. Gal kam ir iš *Darbininko* skaitytojų bus šiek tiek įdomu, kas tenai rašoma. Informacijai čia pateikiame bent straipsnių pavadinimus ir autorių pavardes.

Aleksandras Šidlauskas (autorius Lietuvoje) gvildena temą "Tautinės kultūros samprata". Kun. Kęstutis Trimakas rašo apie "Jėzų Kristų, naujai atskleistą Marijos Valtortos Žmogaus-Dievo poemoje". Dr. inž. Stasys Bačkaitis savo straipsnyje paliečia aktualų klausimą "Europos Bendruomenė Rytų Europos demokratizacijos sukuryje".

Kun. Antanas Rubšys pateikia naują Šv. Rašto *Rutos knygos* vertimą su komentarais. Dr. Algirdas Budreckis straipsnyje "Kardinolas Newmanas ir Okfordo sąjūdis" pamini šio žymaus anglų konvertito 100 metų mirties sukaktį. Pranas Zundė *Aidams* parengė studiją apie žymų Lietuvos patriotą ministrą Kazį Bizauską, komunistų nužudytą Červenės miškuose. Studija eis per kelis numerius.

Apžvalgų skyriuje Algirdas Tupčiauskas, kuris čia lankėsi praėjusią vasarą iš Lietuvos, išsamiai aprašo Lituanistikos tyrimo ir studijų institutą Chicagoje, Povilas Varanauskas (Lietuva) — Trentinių sąjungą, Henrikas Nagys — dail. Vytauto Igno parodą Lemonte, Juozas Kriaučiūnas — Mindaugo pilį Putname.

Be to, recenzuojamos penkios knygos. Recenzentai: A. Šidla-

liau jungėsi į kitas lietuviškas organizacijas.

Baigęs pramoninio meno studijas Kean Kolegijoje, Union, N.J., dabar mokytojauja McManus Middle School, Linden, N.J., moko fotografijos meno suaugusiųjų mokykloje ir yra freelance fotografas. Baigęs studijas įsijungė į vietos LB veiklą, rūpindamas jaunimo reikalais ir dabar eidamas LB Elizabetho apylinkės vicepirmininko pareigas ir priklausydamas JAV LB tarybai. Daug metų šoko tautinius šokius LB New Jersey apygardos globojamoji "Liepsnoj" ir rūpinosi jos prieaugliu ir išlikimu.

Vestuvių puotai vadovavo LB Elizabetho apylinkės ilgametis apylinkės pirmininkas ir LB tarybos narys Julius Veblaitis. Jaunosios su duona, druska ir vynu sutiko jaunosios mama su patėviu Meilė ir Jonas Ivašauskai ir jaunojo tėvai Genovaitė ir Henrikas Bitėnai. Vėliau puotos vadovas vestuvių dalyvius supažindino su jaunaisiais ir jų palyda, pristatydamas kiekvieną trumpu žodžiu.

Tautinių šokių grupės "Liepsna" šokėjai, išsiskirdami su ilgamečiu ir aktyviu savo nariu Arūnu, grakščiai pašoko svajingą ir sentimentalų Režginėlės šokį. Be jaunųjų Vilūnės ir Arūno Bitėnų, šoky dalyvavo: Monika Šernaitė ir Rimantas Bitėnas, Gina Melinytė ir Dennis Meizys, Jr., dr. Rita Gražulytė ir Tomas Šernas, Debbie Pileika ir Ray Meizys, Emilija ir Robertas Sadoniai ir Rūta ir Paul Mul-downey.

Jaunieji įsikūrė savam name Jamesburg, N.J.

K. Jankūnas

skas, Kęst. Keblys, dr. Jurgis Gimbutas, dr. Juozas Prunskis ir kun. Vyt. Pikturka.

Literatūrinėje dalyje spausdinami praėjusiais metais Lietuvoje mirusios poetės Janinos Degutytės eilėraščiai ir Alės Rūtos romano ištrauka. Numeris iliustruotas lietuvių dailininkų Kašubos, Dargio, Galdiko, Igno kūrinių nuotraukomis.

Žurnalas išeina keturis kartus metuose, 84 puslapių, didelio formato leidiniu. Redaguoja Leonardas Andriekus. Metinė prenumerata 20 dol. Adresas: 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

VISTA, CALIF.

Lietuvoje atšventė savo kunigystės 50 metų jubiliejų

Pietų Kalifornijoje, San Diego vyskupijoje besidarbuojantis kun. Antanas Valiuška šiemet įžengė į savo 51-uosius kunigystės metus. Pernai jis savo 50-ies metų jubiliejų turėjo laimės atšvęsti Lietuvoje ir tai dar gimtojoje savo parapijoje — Šatėse, kur 1940 m., baigęs Telšių kunigų seminariją, laikė savo primicijas ir kur pastoracijos darbui buvo paskirtas vyskupo J. Staugaičio.

Jubiliejaus pamaldas laikė ir Skuode, kur, kaip ir Šatėse, buvo pilna bažnyčia tikinčiųjų, susirinkusių pagerbti savo žemietį svečią, po ilgų metų sugrįžusį į savo gimtąsias apylinkes iš Amerikos.

Tėviškėje, kaip kun. Valiuška rašo savo laiške *Darbininko* redaktoriui, buvęs maloniai nustebintas, kai į jubiliejaus vaišes at-

Lietuvių Tautodailės Instituto savo rudens parengime pernai spalio 6 - 7 dienomis surengė keramikos parodą ir lietuvių liaudies dainų koncertą.

Parodoje skulptorė Marytė Gaiztutienė supažindino su savo kūryba, kuriai ji skiria daug energijos ir meilės. Ji nepatingėjo atvykti iš Chicagos ir savo automobiliu atvežti eksponatus. Nors menininkė yra biochemijos specialistė ir turi doktoratą toje srityje bei dirba kaip dėstytoja Morraine Valley Com-

munity College, bet be keramikos negalėtų gyventi. Kalbėdama susirinkusiems, ji aiškino, kaip tos rūšies meną pamilus ir kaip dirba, iš molio kurdama įvairias formas.

Skulptorė Gaiztutienė keramikos mokėsi Hyde Park Art Center ir Chicagos Meno Institute. Ji taip pat dėstė keramiką, priklauso Amerikos Lietuvių Dailininkų Draugijai.

Prieš keletą metų Philadelphiaje susikūręs Lietuvių liaudies kvartetas padainavo šešioliką dainų, o po programos kartu su publika dar atliko dešimt.

Kvarteto sąstate yra smuikas, kuriuo groja B. Kasinskienė, gitara — J. Kasinskas ir balsai — Bronius Krokys ir jo dukra Rasa, kuri turi gerą balsą ir mokosi dainavimo. Prieš dainavimą, Rasa paskaitytavo publikai dainos žodžius.

Kvarteto "spiritus movens" yra Krokys, į Ameriką atvykęs po Antrojo pas. karo. Jis mintinai moka daugiau kaip 200 liaudies dainų, kurias išmoko iš savo tėvų Lietuvoje. Krokys pasitelkė Kasinską, kurio profesija paštininkas, bet kuris yra studijavęs muziką ir turi daktaro laipsnį. Jis užrašė Krokio dainas ir jas harmonizavo. Taip susidarė dainų repertuaras, kurį dabar kvartetas atlieka savo koncertuose.

Renginyje pradėtas Instituto pirmininkės Saulės Šatienės įvadininiu žodžiu, o baigtas — bendru pasivaikinimu.

Elena Vasyliūnienė

TRANSPAK

TRANSPAK FIRMOS NAUJI PATARNAVIMAI

DRABUŽIAI DĒVĖTI ir NAUJI, avalynė, maistas — viskas siunčiama neribotais kiekiais jūsų artimiesiems Lietuvoje per Pagalbos Fondą. **MUITO NĒRA**. Amerikos ir Kanados lietuviai gali atsiųsti savo daiktus paštu arba per USP **TRANSPAK** adresu. Mes šias siuntas persiūsim į Lietuvą. Pagalbos Fondas išskirtys tuos siuntinius tam, kam skirta.

VAISTUS (receptiniai, nereceptiniai), MEDICININES ir dantų gydymui **ODONTOLOGINES** priemonės galime parūpinti ir persiūsti į Lietuvą. **Kiekiai neribojami. MUITO NĒRA.**

PINGUS pervedam doleriais jūsų giminėms. Tvarkomi **PALIKIMAI**. Pigiai perkami nauji **AUTOMOBILIAI**.

MĒSOS GAMINIAI — aukštos kokybės rūkytos dešros, palendvica, skilandis, \$84. — **MUITO NĒRA.**

DAIKTŲ PERVEŽIMAS. Turime didelę patirtį siunčiant kargą į Lietuvą. Parduodame ir siunčiame **video, kompiuterius, faksus, siuvimo, mezzimo mašinas** ir kt. **Galim siųsti su iš čia apmokėtu muitu ir pristatymu į namus.**

Rašydami būtinai praneškite savo telefono numerį — atsakymą į savo klausimus gausite tuoj pat.

Romas Pukštys
TRANSPAK
2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629
1-312-436-7772

Istaiga veikia kasdien 9-5 v.v.
Šešt. 9-2 v. p.p.
1-312-436-7772

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prielnamai, privačiai, saugiai, nemoka-

mai. Tai taupymas paštu. So. Boston Savings

Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į ban-

ką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet

kuriuo laiku. Jūsų sluntą gavęs, bankas tuoj į-

traukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrin-

mas, kad jūsų pinigai nepelno aukščiausius

procentus, leidžiamus įstatymų.

Dėl lengvo taupymo bū-

do per paštą skambinkit Mr.

Donahue 268-2500

arba rašykit paduotais adresais.

MAIN OFFICE

480 West Broadway

South Boston

9 AM to 3:30 PM

Monday thru Friday

Saturday 10 AM to 1 PM

268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE

740 Galloway Blvd.

6:30 AM to 9:30 PM

Mon. - Tues. Wed. & Fri.

Thurs. - 8:30 AM to 7:30 PM

Saturday 8:30 AM to 12 Noon

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

A. A. IEVAI BANEVIČIENEI

Vokietijoje mirus, broliui dr. Jonui Stikloriui, šeimai ir artimiesiems reiškiamo širdingą užuojautą.

Irena ir Jonas Vilgaliai

A. A. TERESEI LIUTKIENEI

mirus, dukrą Aldoną Savickienę, sūnų Algirdą, jų šeimai ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Irena ir Jonas Vilgaliai

1991 METŲ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Montrealis — Varšuva — Vilnius.

Nuo gegužės 13 d. iki gegužės 30 d. — \$1,732.00

Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės

L. Stankevičius,

1053 Cr. Albanel, Duvernay, Laval, Que., Canada.

Tel. (514) 669-8834.

DARBININKAS

NEW YORK

Administracija ..... (718) 827-1351
Redakcija ..... (718) 827-1352

Spaustuė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ..... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Tėv. Placidus Barius, OFM, lietuvių pranciškonų provincijolas, buvo išvykęs į Lietuvą susipažinti kaip ten veikia pranciškonai. Išvyko prieš didžiulius įvykius Lietuvoje. Daug kas jaudinasi, ar kas jam neatsitiks, ar galės laiku grįžti. Dabar paaiškėjo, kad turį bilietus iš anksto nusipirkę gali be trukdymų išvažiuoti. Tėv. Placido Barius, OFM, bilietas buvo išrašytas sausio 29 sugrįžimo data. Tikimasi, kad jis laiku sugrįš.

LB New Yorko apygardos organizuotas konteineris išvežamas vasario 5, antradienį. Jis skiriamas Švietimo ir Kultūros ministerijai. Drabužiai skiriami tremtinių draugijai ir invalidų draugijai. Konteineryje yra nemaža dėžių su medicinos įrankiais ir kitais reikmenimis. Jie skiriami Kauno Medicinos akademijai.

Dr. Bronius Nemickas, iškvieštas Aukščiausiosios Tarybos ir Lietuvoje išbuvęs tris savaites, neseniai iš ten sugrįžęs, sausio 31, ketvirtadienį, Kultūros Židinyje tautininkam padarys pranešimą apie įvykius Lietuvoje, ką jis matė ir ką jis pergyveno, kaip iš ten iškeliavo į Vokietiją painformuoti apie padėtį krašte. Šį pokalbį rengia Liet. Tautinės Sąjungos New Yorko skyrius, kuriam pirmininkauja Aleksandras Vakselis.

Radzivanų šeima iš Australijos sveikina visus New Yorko lietuvius ir linki viso geriausio Naujuose Metuose. Vytauto ir Birutės Radzivanų sūnus Vytenis buvo atvykęs į New Yorką ir nuo gruodžio 29 svečiavosi pas močiutę dr. A. Radzivanienę. Sausio 26 svečias išskrido į Australiją.

Dail. Albinas Elskus, žinomas vitražų meistras, išvyksta į Californiją, kur Oakland vitražų dirbtuvėse aštuonias dienas skaitys paskaitas apie vitražų dirbimo techniką ir praktiškai praves įvairias demonstracijas. Grįždamas aplankys savo senutę motiną, kuri gyvena Los Angeles mieste.

VASAROS KELIONĖ Į LIETUVĄ

New Yorko Lietuvių Atletų Klubas jau padarė įsipareigojimus kelionei į Lietuvą — į Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynes. Kelionės pagrindinis agentas yra Vytis Travel Service, tačiau visas rezervacijas reikia daryti per LAK atstovus. Bus skrendama į Rygą vien lietuviams rezervuotu lėktuvu. Kelionės kaina iki Vilniaus yra 925 dol.

Lėktuvas išskris iš New Yorko liepos 22, grįžtant išskris iš Rygos rugpjūčio 6 arba 13. Norintieji skristi turi įmokėti 300 dol. iki vasario 8 d.

Be sportininkų, kurie dalyvaus Pasaulio Lietuvių Žaidynėse, bei svečių, aplankančių Lietuvą, taip pat yra kviečiamas ir jaunesnis sportuojantis jaunimas į specialias sporto stovyklas, Lietuvos ir Amerikos jaunimui susipažinti. Papildomo mokesčio už stovyklas nebus. Dėl smulkesnių informacijų prašoma skambinti P. Gvildžiui namie 718 356 - 7871 arba darbe 201 804 - 2037.

Iš Metropolitan operos rūmų vasario 2, šį šeštadienį, 1 val. popiet New Yorko laiku per radžų bus transliuojama W. A. Mozarto opera *Don Giovanni*. Pagrindiniai solistai: Cheryl Studer, Patricia Schuman, Paul Plishka, Natale De Carolis, Kurt Moll. Diriguoja James Levine. Vasario 9, ateinantį šeštadienį, bus transliuojama W. A. Mozart opera *Die Zauberflöte*.

Mildred R. Edelman, Philadelphia, PA., eidė metų dosniai remianti *Darbininką* ir paskutiniu metu sunkokai serganti, atsisudama prenumeratos mokesčių, pridėjo ir 80 dol. auką. Dosniai aukotojai nuosirdžiai dėkojame ir linkime kuo greičiau pasveikti ir sustiprėti.

Atvyksta vis nauji svečiai. Kaip visiem teko pastebėti, iš Lietuvos vis atvyksta nauji svečiai. Atvyko keletas, kurie savo akimis matė ir pergyveno kruvinąjį sekmadienį sausio 13 d. Žodžiu jie perduoda gyvus prisiminimus iš anos siaubingos dienos Vilniuje.

Romas Pukštys, TRANSPAK firmos savininkas, vėl vyksta į Lietuvą vasario mėn. pradžioje. Pinigai pervedami doleriais jūsų giminėm. Perkami automobiliai pigiai. Atsiskaitymas iki vasario mėn. 6 dienos. Transpak, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312 436 - 7772.

Vyras ir moteris, atvykę iš Lietuvos, ieško bet kokio darbo. Vyras yra inžinierius. Skambinti bet koku laiku: 847-1505.

Už Lietuvos laisvės kovotojus, žuvusius Vilniuje, pamaldos buvo atlaikytos Brooklyne, lietuvių pranciškonų koplyčioje, sausio 26. Mišias koncelebravo vysk. Paulius Baltakis, OFM (jis ir pamokslą pasakė), Lietuvių Religinės Šalpos direktorius kun. Kazimieras Pugevičius ir vietiniai lietuviai pranciškonai.

Asta Krikščionaitė, Klaipėdos muzikinio teatro solistė, atvyksta iš Lietuvos ir dalyvaus Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime vasario 17 Kultūros Židinio salėje. Ji 1989 metais baigė Vilniaus konservatorijos dainavimo klasę, yra nacionalinė ir tarprespublikinė laureatė, dainuoja Lietuvoje ir užsienyje, reiškiasi operiniuose ir kameriniuose žanruose.

Viktorija Garbauskaitė vadovaus programai Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime vasario 17 Kultūros Židinyje.

A. a. Teresės Liutkienės atminimui S. ir D. Biručiai su šeima skiria 100 dol. auką Kultūros Židiniui. Židinio administracija už auką dėkoja.

New Yorko Jaunimo Sąjungos informacinio "hotline" telefono numeris yra 718 827 - 5004. Paskambinus bus nurodomos gairės veiklai, teikiant pagalbą Lietuvai (demonstracijos, politinės akcijos ir t.t.).

New Yorko Lietuvių Atletų Klubo narių visuotinis susirinkimas įvyks vasario 1, penktadienį, 7:30 val. vak. Kultūros Židinyje. Bus aptariama kelionė į Lietuvą, renkama nauja valdyba. Sportininkams bei jų tėvams dalyvavimas būtinas.

CARGO Į LIETUVĄ! G. T. INTERNATIONAL praneša, kad nuo gruodžio 24 d. dėl sunkios ekonominės padėties, labdaros vardan visus drabužius ir maistą galima VISIEMS siųsti CARGO į Lietuvą BE MUITŲ! Siunčiame oro linija. Minimumas 110 sv. (50 kg). Kaina \$1.45 sv. (\$3.19 kg). Kreiptis į G. T. INTERNATIONAL, 9525 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430 - 7334.

New Yorko lietuviai demonstruoja už Lietuvos laisvę sausio 19 prie Sovietų misijos prie Jungtinių Tautų. Nuotr. Vytauto Maželio

KAIP MINĖSIME LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĘ

Lietuvos nepriklausomybės šventė minima vasario 17, sekmadienį. Iškilmingos pamaldos 11 val. bus Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis. Kultūros Židinyje minėjimas bus 3 val. popiet.

Minėjimas rengiamas bendromis jėgomis: JAV LB New Yorko apygardos valdybos, Tautos Fondo ir Amerikos Lietuvių Ta-

rybos — Alto New Yorko skyriaus. Pernai tokiam minėjimui vadovavo LB NY apygardos pirmininkas Vytautas Alksninis. Šiemet vadovauja Tautos Fondas.

Minėjime pagrindinę kalbą pasakys Lietuvos garbės konsulas iš Chicago Vaclovas Kleiza, kalbės ir New Yorko gen. konsulas Anicetas Simutis bei kiti. Bus pagerbtas Amerikos senatorius Alfonso D'Amato, kuris visada nuosirdžiai gina Lietuvos reikalus ir reikalauja pripažinti Lietuvos nepriklausomybę.

Jauna dailininkė, atvykusi iš Lietuvos, ieško darbo. Gali daryti vaikų ir suaugusių portretus už prieinamą kainą. Skambinti bet koku laiku 718 343 - 4188.

Lietuvė moteris ieško 3 - 4 kambarių buto Richmond Hill apylinkėje. Skambinti 201 998 - 5286.

SPAUDA APIE ĮVYKIUS LIETUVOJE

New Yorko spauda diena iš dienos rašo apie tragiškus įvykius Lietuvoje. Ypač daug rašė *New York Times*. Neatsiliko ir kiti dienraščiai.

Catholic New York sausio 17 įsidėjo du išsamius straipsnius apie padėtį Lietuvoje ir žudynių nutraukimą. Įvykiai aprašomi tiksliai, minimas žinių šaltinis — Lietuvių Informacijos Centras ir Lietuvių Religinė Šalpa.

Paminėjo ir Newarko vyskupijos laikraštis *The Catholic Advocate* sausio 23 laidoje.

PASIUNTĖ SVEIKINIMUS Į VILNIŲ

Lietuvos Respublikos Kultūros ir Švietimo ministerija sausio 25 Vilniuje rengė suvažiavimą, kurio tikslas buvo aptarti grėsmę demokratijai Rusijoje, Pabaltijy ir kituose Europos kraštuose. Buvo kviečiami įvairūs intelektualai iš kitų kraštų.

Suvažiavimas buvo pavadintas "Demokratijos likimas Rusijoje, Baltijos valstybėse ir Europoje". Buvo sakoma, kad demokratijos likimas priklauso nuo Lietuvos klausimo sprendimo. Suva-

žiavimas vyko Menininkų rūmuose.

Lietuvių Rašytojų Draugija, kurios valdyba veikia New Yorke, pasiuntė sveikinimą, kad išieiviai lietuviai rašytojai remia teisėtą būdu išrinktą Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą ir jos sudarytą vyriausybę, linki, kad Lietuvos nepriklausomybė būtų pilnai įtvirtinta krašte.

Sveikinimas į Vilnių pasiųstas faksu iš Lietuvių Informacijos Centro Brooklyne.

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Vasario 17, sekmadienį

11 val. — iškilmingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne. Mišias koncelebruoja ir pamokslą sako vysk. PAULIUS BALTAKIS, OFM

3 val. popiet, akademinė ir meninė programa Kultūros Židinyje, Brooklyne Invokaciją sukalbės vysk. PAULIUS BALTAKIS, OFM
Pagrindinę kalbą pasakys Lietuvos garbės konsulas Chicagoje VACLOVAS KLEIZA

Bus pagerbtas N.Y. senatorius ALFONSE D'AMATO, uolus Lietuvos nepriklausomybės propagautojas

MENINĖJE PROGRAMOS DALYJE: solistė ANGELĖ KIAUŠAITĖ, solistė ASTA KRIKŠČIONIŠKAITĖ iš Klaipėdos muzikinio teatro, pianistė FRANCES KOVALESKY-KAVALIAUSKAITĖ, režisiorė-aktorė RASA ALLAN KAZLIENĖ, aktorius ARŪNAS J. ČIUBERKIS.

Jėjimo auka — 5 dol.

Bus priimamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams. Aukos skiriamos aukotojo nurodytai organizacijai.

Kultūros Židinyje bus galima papietauti nuo 12 iki 3 val. popiet. Pietus gamina Daiva Jūrytė — Baltijos restoranai.

Visus kviečia rengėjai:

TAUTOS FONDAS
LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS N.Y. APYGARDOS VALDYBA
AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS NEW YORKO SKYRIUS

17 - TOJI DAILĖS PARODA

rengiama 1991 m. vasario 9-10 Kultūros Židiny, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Paroda skiriama Lietuvos nepriklausomybės šventei pagerbti.

Taip pat bus prisiminta 70 metų sukaktis, kaip pradėta organizuoti sava dailės mokykla.

Bus išstatyta apie 100 kūrinių.

Iškilmingas parodos atidarymas — vasario 9, šeštadienį, 7 v.v.

Po atidarymo — kavutė.

Paroda lankoma:

šeštadienį, vasario 9, nuo 12 v. iki 9 v.v.
sekmadienį, vasario 10, nuo 12 v. iki 3. popiet.

Rengia ir visus atsilankyti kviečia

LB NEW YORKO APYGARDOS VALDYBA

